

Hmeljar

GLASILO KMETIJSKEGA KOMBINATA ŽALEC

LETO XX

ŽALEC, AVGUST 1966

ŠTEVILKA 8

»Hmeljar« izdaja Centralni delavski svet. Ureja uredniški odbor: predsednik: Karel Kač; člani: Plaskan Vlado, Jeriček Zlatko, Janič Vinko in Janše Jože. Urednica strokovne priloge dipl. ing. Kač Miljeva. Glavni in odgovorni urednik ing. Vybihal Vili. — Uredništvo je na upravi KK Zalec. List izhaja mesečno. Letna naročnina 12 N-dinarjev. Rokopisov ne vračamo. — Tisk in klišaji »Celjski tisk« Celje.

POMEN IV. PLENUMA ZK JUGOSLAVIJE

Brez pomisleka lahko ugotovimo, da so bili sprejeti sklepi IV. plenuma med člani Zveze komunistov, pa tudi med delovnimi ljudmi, ugodno ocenjeni. Obstoja pa nevarnost, da bi vsi skupaj preozko razumeli pomen IV. plenuma. Dejansko ne gre za to, da bi odkrili, razkrinkali in onemogočili ožjo skupino vodilnih ljudi, marveč je plenum otvoril začetek družbenega gibanja, ki ima globlji pomen. V zadnjih letih smo vodili v naši družbi boj o možnih poteh našega nadaljnega razvoja, prevladala je ogromna večina tako v Zvezi komunistov, kot med delovnimi ljudmi, ki vidi možno pot razvoja naše družbe le v nadaljnji demokratizaciji našega življenja in utrditvi samoupravnega sistema. Le posamezniki so se zavzemali za politiko trde roke, za politiko močne kontrole v vsej naši družbeni dejavnosti.

Boj je bil načelno izbojevan že na VIII. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije, toda posamezniki — manjša grupa — se niso spoprijaznili s porazom. Delali so ilegalno in ker je šlo za vodilne ljudi, so uspevali do neke mere ovirati izvajanja sklepov VIII. kongresa, s tem pa so tudi uspeji hromiti delo Zveze komunistov. Sile birokracije oziroma tisti, ki so se hoteli posluževati stalinističnih metod dela (kdor lahko organizira prisluškovanje in kontrolo nad Titom, ta lahko tudi nadzira v glavnem vso družbeno življenje), niso bile sposobne, da se organizirajo kot pomembna politična sila, da s svojimi stališči javno nastopijo na kongresu in so prav zato, torej zaradi svoje slabosti, nastopali ilegalno.

Ze prej je bilo čutiti, da na eni strani delovni ljudje pozdravljajo sklepe VIII. kongresa in da se iskreno zavzemajo za njihovo uresničitev, da pa so bile na delu sile, ki so hromile takšno dejavnost. Ze na III. plenumu Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije je bilo opozorjeno na ta pojav. Zadnji ple-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Merjenje hmelja ob hmeljniku
obrata Vransko

Dve srečanji

Že od daleč se mi je smejal v pozdrav. Hotel sem ga vprašati, kako je bilo pri maršalu Titu — tako ga on kot star borec imenuje — a me je sam prehitel: »Ne morem ti povedati, lahko pa rečem le čudovito, prečudovito!«

Ker sem že sam večkrat videl tovariša Tita od blizu in se že z njim pogovarjal in užival z njim v veselem razpoloženju in poslušal njegove resne in vzpodbudne besede, rad verjamem Zupanc Ludviku-Ivu.

Malce se je zbral in pričel: »Že nekaj dni pred odhodom, potem ko sem zvedel, da pojdem na Brione k Maršalu, sem bil v nervoznem pričakovanju. Zadnjo noč še pa spati nisem počeno mogel. Tako je delalo z mano, kot pred kakšno večjo akcijo. Ta dogodek je bil zame že dolga leta težko pričakovan. Ne bom ti našteval govora Maršala, ker vem, da si ga skrbno prebral, povem ti pa, da je tovariš Tito taka osebnost, ob katerega besedi in razpoloženju bi pel in jokal od navdušenja. Kako je donela dvorana, v kateri je bil IV. plenum, od naših borbenih pesmi, kako nas je vseh sto burno ploskalo besedam Maršala, ko je dejal, da so interesi delovnih ljudi prvi, da je ZK važnejša od posameznikov. Pogovori so trajali pozno v noč.

In ureditev otoka, krotke najrazličnejše živali, vožnja z jahto Jadranko in gesta Maršala, ko nam je trinajstim Slovincem dejal: »Tovariši, odpočijte si čez noč, jutri pa se sprehodite po otoku. Zaradi enega izgubljenega dne naša Slovenija ne bo propadla...«

Pridi kaj kmalu, takrat kaj več. Mudi se mi nazaj na delovno mesto. Nasvidenje!

Na svidenje! In odhitel je poln vere v še lepšo prihodnost uresničevati besede Maršala in sklepe VIII. kongresa ter IV. plenuma.

Vy

POMEN IV. PLENUMA ZK JUGOSLAVIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

num pa pomeni konkreten način odkrivanja nazadnjaških sil, njihovo razkrinkavanje in njihovo politično likvidacijo. V tem smislu sta oba zadnja plenuma Centralnega komiteja ZKJ med seboj ozko povezana.

Pomena plenuma ne bi razumeli v vsej njegovi širini, če bi menili, da gre zgolj za ozko skupino vodilnih ljudi, ki so že razkrinkani, s tem pa naj bi bilo tudi opravljeno vso delo. V resnici moramo sprožiti akcijo, v kateri bo prišlo do političnega in idejnega obračuna z vsemi tistimi silami, ki kakorkoli nasprotujejo demokratizaciji našega življenja in utrjevanju samoupravnega sistema. V našem družbenem življenju pa vidimo nekatere pojave in to tako v delovnih kolektivih, v krajih kjer živimo, v občini in v višjih vodstvih, ki niso v skladu s temeljnimi napotki VIII. kongresa in ki zato pomenijo oviranje demokratizacije. V delovnih kolektivih, pa tudi izven njih, imamo pojave samovolje, imamo pojave, ko si posamezniki na anarhičen način razlagajo demokracijo in s tem dajejo hrano tistim, ki trdijo, da je demokrati-

zacija preveč. Plenum je torej posegel v vso naše družbeno življenje in zato postavlja pred nas nalogo, da ga z doslednim delom izvedemo na vseh področjih družbene dejavnosti.

Cela vrsta družbenih dejavnosti, kot npr. služba notranjih zadev, služba družbenega knjigovodstva itd., sploh ne pozna samoupravljanja v svoji hiši. Zato je naša naloga, da vso našo družbeno dejavnost organiziramo v okviru samoupravnega sistema, da pride do samoupravljanja tudi tam, kjer tega še ni. To pa je naloga nas vseh, ne le nekaterih vodilnih organov in bo zahtevala za rešitev določen čas.

Razumljivo je, da naša družba rabi službo notranjih zadev zaradi obrambe socialističnega sistema pred sovražniki. Teh pa je dosti v inozemstvu, nekaj pa tudi doma. Zato bomo morali to službo podpirati, še posebej, ker ni delala v celoti slabo, vendar pa bomo morali tudi naloge začrtati jasno. Morali bomo zagotoviti takšno družbeno kontrolo v tej službi, da bo lahko uspešno opravljala svoje naloge, da ji ne bo omogočena izločitev in dvig nad družbo.

Družbeni procesi, ki jih je sprožil IV. plenum, bodo v marsičem olajšali boj za demokratizacijo, toda motili bi se, če bi mislili, da se bo večja stopnja demokratizacije uveljavila od sebe ali pa, da bodo s tem rešeni vsi naši problemi. Na področju gospodarstva ugotavljamo precejšnjo zastarelost industrije in se bomo morali s tem problemom tudi nadalje spoprijemati, kajti dejstvo, da je s plenumom omogočen širši razmah industrije, še ne rešuje samo po sebi tega problema.

Da bi Zveza komunistov lahko nastopala kot vodilna sila demokratičnega razmaha v našem družbenem življenju se bo morala preorientirati v načinu in vsebini svojega dela. Zato bo morala v manjši meri posvetiti svojo pozornost materialnim vprašanjem in v večji meri posvetiti pozornost ljudem — nositeljem družbenega razvoja. Le takšna preorientacija v delu Zveze komunistov lahko zagotovi to, da bo Zveza komunistov vodilna idejna sila v našem nadaljnjem razvoju in da bodo uresničeni sklepi VIII. kongresa in IV. plenuma.

Jože Cerjak

KMETIJSKA PROIZVODNJA NA OBMOČJU CELJSKE OBČINE

IZVLEČKI IZ REFERATA NA SEJI OBČINSKEGA ODBORA SZDL V CELJU

Kmetijstvo je bilo v zadnjih mesecih deležno mnogih razprav, takorekoč na vseh nivoih od krajevnih sestankov s kmetovalci, pa tja do zveznih komisij, ki so že pripravile predlog resolucije o nalogah SZDL Jugoslavije v razvoju kmetijstva in vasi.

Razlogi, da se posebej in toliko razpravlja o kmetijstvu in vasi, so po oceni izvršnega komiteja CK ZKJ tile:

— naša kmetijska politika se ne izvaja povsod dosledno;

— očitno se kažejo omahovanja in razlike v glediščih o posameznih pomembnih vprašanjih med političnimi, gospodarskimi, znanstvenimi in strokovnimi delavci, pa tudi v širših krogih;

— povečanje kmetijske proizvodnje v zadnjih letih zastaja in ni vsklajeno s stanjem in razvojem industrije in drugih dejavnosti ter s čedalje večjimi potrebami po kmetijskih in živilskih proizvodih;

— in naposled je treba upoštevati poseben pomen kmetijstva za gospodarski razvoj in aktualnost vrste vprašanj v razvoju kmetijstva in vasi v razmerah, ki nastajajo z uresničevanjem reforme.

To so splošne ugotovitve, za naš posvet pa je najvažnejše, da ugotovimo, kako daleč smo prišli

in kam hočemo, katere naloge moramo izpolniti za vse uspešnejši razvoj kmetijstva in gozdarstva na področju naše občine odnovo v njenem ožjem zaledju.

V zadnjih letih mo priče temeljitih sprememb na področju kmetijstva, o katerih se lahko samo pohvalno izrazimo, saj so povzročile izredno ekspanzijo družbenega sektorja, njegovo močno usmeritev v povečanje proizvodnje, produktivnost dela in tudi produktivnost površin, ki služijo proizvodnji.

Združitev zadružnih organizacij, družbenih posestev in predelovalne industrije v enotno kmetijsko organizacijo občin Žalec in Celje, v kateri je tudi že izvršena delitev proizvodnje v odvisnosti od naravnih pogojev, pomeni napredek, kakršnega nam zavidajo sosede doma in obiskovalci iz tujine.

DOSEŽENI USPEHI NE SMEJO ODVRNITI NAŠIH POGLEDÓV OD TISTEGA, S ČEMER NISMO ZADOVOLJNI

Produktivnost se v družbenem sektorju in tudi pri kooperantih izredno hitro povečuje, vendar so to, gledano na celoten kmetijski prostor, kot pravi tov. Kardelj, »najnaprednejše konice«, ki nam kažejo, da smo na pravi poti.

Dejansko stanje je v naši občini takšno, da je v družbeni lastnini le 14 % vseh zemljišč in se nikakor ne morem strinjati s stališči v poročilu občinske skupščine, po katerih bi naj bilo pridobivanje zemljišč za družbeni sektor v glavnem končano.

Rés je, da se z dosežki v hmeljarski proizvodnji uspešno vključujemo v tehnološko revolucijo in mednarodno delitev dela. V modernizaciji sadjartva delamo šele prve korake, v živinoreji nas tare še mnogo težav. Krmo znamo pridelati, jo pa težko pospravimo.

Poseben problem predstavlja maloprodajna mreža mesa in mesnih izdelkov, mleka in mlečnih izdelkov, pa tudi zelenjave in ostalih proizvodov vrtnarskega obrata. Dejansko so potrošni-

Obiščite tradicionalni

Dan hmeljarjev

6. 8. ob 20. uri v Žalcu

7. 8. v Braslovčah

Braslovče — prikupen trg pod Dobrovljami bo letos prizorišče pridelave savinjskih hmeljarjev.

ki v Celju slabše oskrbovani kot v ostalih večjih mestih in bi nekoliko več obojestranskega razumevanja proizvajalcev in trgovine, pa tudi tistih občinskih forumov, ki so soodgovorni za preskrbo mesta, le bilo potrebno.

Proizvodno sodelovanje, ali bolje rečeno povečanje blagovnosti kmetijske proizvodnje na celotnem kmetijskem prostoru je bilo pri nas predvsem zaradi zelo močnih prizadevanj vseh za pospešen razvoj družbenega sektorja in deloma zaradi splošnega zanemarjanja tega problema dejansko nekoliko zapostavljeno. Proizvodno sodelovanje se prav uspešno razvija le z manjšim številom kmetij — manj kot s polovico, ne smemo pa pozabiti, da je v ožji okolici Celja zelo močna kategorija polkmetov, ki posedujejo 42 % kmetijskih površin.

V NADALJNJEM RAZVOJU NAS ČAKAJO ŠE VELIKE NALOGE

Osnova vseh naših prizadevanj za uspešen razvoj kmetijstva temelji na intenziviranju proizvodnje, nenehni rasti produktivnosti dela na družbenih in zasebnih obratih, doslednem upoštevanju delitve po rezultatih dela in jačanju socialističnih družbenih odnosov.

Prehojena pot ne terja sprememb v osnovni usmeritvi kmetijstva, pospešeno bomo torej nadaljevali z že zastavljeno izgradnjo družbenih obratov, družbena proizvodnja pa je tudi tista,

ki jo uveljavljamo v proizvodnem sodelovanju.

Intenziviranje proizvodnje je zahteva časa, posledica velikih demografskih sprememb in pogoj za uspešno uveljavitev gospodarske reforme.

UREJANJE ZEMLJIŠČ

Zemlja pomeni za kmetijsko proizvodnjo osnovo, zato moramo nadaljevati z melioracijami in agromelioracijami na večini zemljišč našega področja. Morda nekoliko počasneje, vendar se bo še nadalje gotovo spreminjala struktura posesti. Zato je razumljivo, da bodo družbeni obrati iz splošnega, posebej pa še lastnega ekonomskega interesa širili zemljiške površine povsod tam, kjer so za intenzivno proizvodnjo dobri pogoji.

Grupiranje zemljišč, ki so v družbeni lastnini, nam je kot pogoj za večjo produktivnost povsem razumljivo. Mislim pa, da velja to načelo tudi za zasebnike in bo gotovo ena naših najvažnejših bodočih nalog pospešitev prostovoljne komisije kmetovih zemljišč, tako da bo lahko tudi on deležen produktivnejšega dela.

Poseben problem so hribovske kmetije. Težji pogoji kmetovanja so povzročili še močnejšo selitev z zemlje. Za družbene obrate pa ta zemljišča, gledano z gospodarskih vidikov, gotovo niso najbolj interesantna. Mislim, da bo treba v teh področjih sprostiti in celo podpirati zasebni promet z zemljo, kar bi omogočil ob-

likovanje kmetij, sposobnih za blagovno proizvodnjo.

RASTLINSKA PROIZVODNJA

Delitev proizvodnje je, če upoštevamo naravne pogoje, na naših družbenih obratih v glavnem zaključena. Program razvoja hmeljarstva, uvajanje sodobne proizvodne tehnologije na vsa zemljišča pod hmeljem in v njegovo dodelavo ostane še nadalje naša osnovna naloga.

Sadjarstvo vztrajno in vedno hitreje propada, v družbeni lastnini je na področju občine le ena manjša plantaža in nekaj politenzivnih sadovnjakov. Če želimo in moramo obnoviti sadjarstvo, ki je za naš kmetijski prostor desetletja pomenilo močno blagovno proizvodnjo, s katero smo se uveljavili tudi na zunanjem trgu, je že skrajni čas, da pričnemo z delom.

Brez preusmeritve na domačo krmsko osnovo, to je na urejanje travnikov in pašnikov, da bodo dali več in kvalitetno krmo, ne bo napredka v živinoreji. Ker premalo pasemo, posebej pa še zato, ker nismo opremljeni, imamo največje težave s spravilom krme. Ne tiste iz Amerike, ampak izkušnje živinorejcev iz sosednjih držav s podobnimi podnebnimi razmerami nam morajo biti napotilo za izboljšanje pridelovanja in spravila krme.

ŽIVINOREJSKA PROIZVODNJA

Kmetijski kombinat nima na področju celjske občine večjih živinorejskih obratov, pitališča

so šele v izgradnji. Za zasebnike predstavlja živinoreja najmočnejšo kmetijsko dejavnost. Stevilčno stanje živine se ne spreminja močno, nujno pa je omeniti zelo neugodno pasemsko strukturo, saj imamo le 24 % čistopasemskih živali. Vse ostalo so nizko-produktivni križanci, tako da v produktivnosti stagniramo.

Uvedli smo živinorejsko službo. To je sicer organizacijski ukrep, ki smo ga v preteklosti zanemarjali. V naših pogojih so pred obrati kombinata in živinorejske službe še posebne naloge. Pospešeno moramo v akcijo zamenjave pasme v celoti, organiziran nakup čistopasemskih krav in telic moramo tako povečati, da bi v nekaj letih dosegli vsaj polovico čistopasemskih plemenic. Delovanje živinorejske službe bo šele takrat dobilo polno vrednost. Kontralo proizvodnosti in selekcijsko delo mora temeljiti na produkciji in predpisih.

Na kraju še nekaj besed o problemih, ki še vedno povzročajo razliko v glediščih.

Kakšen naj bo naš odnos do opremljenosti kmetov? Če hočemo povečati produktivnost dela na zasebnih kmetijah, moramo podpirati prizadevanja kmetov, da tudi sami investirajo v delovna sredstva, ki ustrezajo njihovim potrebam. Če pa lastniki delajo za druge, takrat je kakor za druge storitvene dejavnosti potrebna posebna registracija te dejavnosti

Božo Jurak

Vključimo mlade delavce in kmečko mladino v poklicne šole

PODJETJE IMA MED DRUGIM V PROGRAMU IZOBRAŽEVANJA TUDI IZOBRAŽEVANJE MLADIH DELAVCEV IN KMEČKE MLADINE, KATERIM S ŠTIPENDIJAMI OMOGOČA ŠOLANJE NA POKLICNIH ŠOLAH, KER NAM V TEH POGOJIH DELA PRIMANJKUJE PREDVSEM DOBRIH POLJEDELCEV IN ŽIVINOREJCEV.

V šolskem letu 1966/67 želimo, da bi se čimveč mladine, ki je končala osemletko, vključilo v šolanje na poklicni šoli v Celju za poklic poljedelca — hmeljarja in na Živinorejski šoli v Szentjurju, za poklic živinorejca. V šolanje za te poklice želimo, da bi se vključili predvsem mladi delavci kombinata in kmečka mladina s končano osemletko. Tak način izobraževanja mladih delavcev in mladine imamo že tri leta in je zelo uspešen. Absolventi poklicnih šol so zdaj vključeni v delo na obratih in predstavljajo jedro osnovnih delavcev. Kljub temu, da je tak način izobraževanja mladih delavcev in kmečke mladine najboljši, saj mlad človek že pred vstopom v šolo spozna delo, ki ga čaka v življenju, se ta oblika izobraževanja še ni razširila na področju vseh obratov kombinata. Čeprav imamo na obratih precej dobrih mladih delavcev in otrok kooperantov, odziv na vpis v poklicne šole ni tolikšen kot bi želeli, kljub temu, da podjetje daje možnosti za šolanje. Vzroki so v tem, da delavci in otroci kooperantov nimajo končane osemletke, ali pa do sedaj niso bili dovolj seznanjeni o možnosti šolanja, ker jih obrati o tem niso dovolj obveščali.

Ker je še vedno možnost vpisa v poklicne šole za šolsko leto 1966/67, vabimo mlade delavce in kmečko mladino, da se odloči za nadaljnje šolanje za poklic poljedelca ali živinorejca.

inž. Marija Wagner

KMETIJSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER CELJE

objavlja za šolsko leto 1966/67

razpis v naslednje šole:

VRTNARSKA ŠOLA MEDLOG

za poklic: cvetličar, parkovni vrtnar, zelenjadar

POLJODELSKO-HMELJARSKA ŠOLA MEDLOG

za poklic: poljedelec-hmeljar

ŽIVINOREJSKA ŠOLA ŠENTJUR

za poklic: živinorejca

SADJARSKA ŠOLA KRŠKO

za poklic: sadjar

Pogoji za vpis: končana osemletka, izjemoma tudi nedokončana in veselje do poklica.

Kandidati naj vložijo prošnje na KMETIJSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER CELJE, Ljubljanska cesta 93 ali pa na sedeže šol do 31. avgusta 1966.

Za vpis je potrebno naslednje:

1. prošnja kolkovana z 0,50 novih dinarjev
2. zadnje šolsko spričevalo
3. zdravniško spričevalo

Pri vseh šolah so domovi. Mesečna vzdrževalnina bo znašala 200 N-din.

Kdor želi stanovati v domu naj to navede v prošnji.

Ob praznovanju občinskega praznika polagajo predstavniki organizacij Liboj vence pred odkrito spominsko ploščo padlim borcem v Libojah.

Nekaj besed o ustanovitvi hmeljarskega muzeja v Žalcu

Prva zamisel o ustanovitvi zbirke predmetov, ki so povezani s hmeljarstvom v Savinjski dolini, je bila podana leta 1950 ob priliki žalskega festivala. Takrat je bila v prostorih gimnazije v Žalcu razstava, ki je poleg ostalega vsebovala zgodovinsko sobo z gradivom iz hmeljarstva.

Že takrat so posamezniki izrazili željo, da bi bilo koristno, če bi se v Žalcu — kot zibelki hmeljarstva — ustanovil hmeljarski muzej. Bili so mnjenja, da bi to zgodovinsko gradivo shranili za bodoči muzej. Seveda takrat ni bilo primerne prostora, niti, če hočemo povedati po pravici, pravega vodstva, da bi predmete, ki so bili razstavljeni, shranili na primeren mestu — v kolikor bi jih bili takrat odstopili posamezniki v te namene.

Naknadno je bilo ob graditvi inštituta za hmeljarstvo v Žalcu predvideno in baje tudi že prostor določen za hmeljarski muzej, ki pa ne bi predstavljal le muzej, temveč nekakšno zgodovinsko zbirko gradiva o hmeljarstvu.

Zamisel o hmeljarskem muzeju je osvežila pozneje poslovna zveza v Žalcu. Zaradi reorganizacije v hmeljarstvu je tudi ta zamisel šla v pozabo. Predmeti, ki so bili razstavljeni leta 1950 so se porazgubili in jih bo težko zbrati v takšnem obsegu kot takrat. To so bile predvsem: razne diplome, kolajne, fotografije, obratne knjige, razne listine, staro orodje, le-

sen okovan drog za prostavljanje hmeljev, stare lese za sušenje hmelja, stare pletene mere za merjenje hmelja, plugi za globoko oranje, lopate za globoko preobračanje zemlje in sploh staro orodje, ki so ga prvotno uporabljali pri obdelovanju hmelja.

Ponovno pobudo za ustanovitev hmeljarskega muzeja v Žalcu je dala občinska skupščina Žalec leta 1963 ter imenovala poseben odbor za ureditev hmeljarskega muzeja v Žalcu in v proračunu zagotovila najpotrebnejša finančna sredstva.

Prostor za muzej je bil določen v hiši Rista Savina v Žalcu (sedaj prodajalna obutve). Omenjena stavba bi bila najbolj primerna, ker bi pritličje in dvorišče služilo hmeljarskemu muzeju, gornje nadstropje pa muzejski zbirki del Rista Savina. Vendar se ta zamisel ni uresničila. Končno je našel muzej streho v gospodarski stavbi inštituta za hmeljarstvo v Žalcu.

Predmete, ki imajo kakršnokoli zvezo s hmeljarstvom, zbiramo in uvrščamo v muzejski prostor.

PROŠNJA HMELJARJEM! Vse hmeljarje, ki imajo v svoji lasti kakšne stare predmete (kot so bili na razstavi leta 1950) prosimo, da obvestijo »Odbor za ureditev hmeljarskega muzeja v Žalcu« kakšne predmete imajo, ali jih podarijo, dajo na posodo, ali prodajo muzeju. Franc Smukavec

Obrat Braslovče je nastal z združitvijo obrata Žovnek Kmetijskega kombinata Žalec in proizvodnega okoliša Braslovče kmetijske zadruge »Savinjska dolina«. Pred združitvijo obeh kmetijskih organizacij v Savinjski dolini je obrat Žovnek posloval kot samostojno kmetijsko posestvo, prav tako pa tudi KZ Braslovče kot samostojna gospodarska enota.

Obrat Braslovče zajema celotno področje od meje Zgornje Savinjske KZ, oziroma od občinske meje občin Mozirje in Velenje

NAŠI OBRATI

OBRAT BRASLOVČE

hmeljišča stara šele štiri do pet let. Sedaj so vsa hmeljišča v dveh kompleksih, in sicer v Braslovčah 64 ha in v Zaklu ter Polj-

primerna in v skladu s trenutnimi potrebami, v bodoče pa bo seveda potrebno še v skladu z večanjem površin povečati tudi skladišča, predvsem pa sušilne površine.

Ostala rastlinska proizvodnja ima v okviru letnih proizvodnih programov 40 do 45 ha žit — pšenice, 15 do 20 ha okopavin — krompirja, 25 do 30 ha silažne kornice, ostale površine pa so zasajene z lucerno in deteljami.

Sadovnjaki in pašniki, ki so bili obnovljeni v letih 1954 do 1957 v času bivšega kmetijskega gospodarstva Žovnek, predstavljajo kljub sanaciji v zadnjih letih za obrat problem. Nastali so pretežno iz gozdnih površin, po obnovi ni bila nadaljnja oskrba dosledno izvajana in stanje se je iz leta v leto slabšalo. Sadovnjaki so kljub blagemu nagibu sajeni v terasah, kar sedaj izredno otežkoča obdelavo, predvsem pa spravilo krme. Če gledamo s finančnega vidika, predstavljajo sadovnjaki in pašniki najbolj deficitni kulturi na obratu. Še sedaj je vsako leto vlaganje vanje veliko, večje, kot je vrednost pridobljenih proizvodov.

Obrat ima 350 glav goveje živine. Naloga obrata je, da vzreja

mlado plemensko živino za remont črede krav mlekaric za farmi Podlog in Zalog. Tri tedne stara teleta pridejo s farme na obrat, nakar se kot visoko breje telice

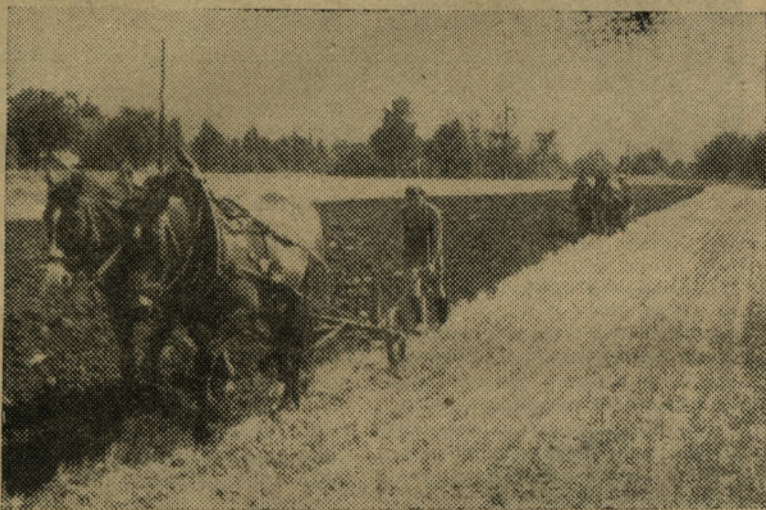

Traktorist Strojanski Ivan škropi drugič v cvet hmelj Fale Ivana v Parižljah.

vračajo nazaj na farmo. Poleti se živina, stara več kot pol leta, pase na pašnikih, koncentrate in ostalo krmo pa ji pokladamo v hlevu na osnovi določenih krmnih obrokov.

V Letušu ima obrat v najemu privatni hlev, v katerem vzreja 70 pitancev. S tem ni potreben prevoz krme na razdalji 7 km in se tako krma predela v meso v neposredni bližini proizvodnje.

Vrednost celotne proizvodnje v lastni proizvodnji v letu 1966

Muhasto vreme in čas silita kooperante, da takoj po žetvi zaprežejo pred pluge vse od traktorjev do spočitih konj.

pri Šmartnem ob Paki in celotno področje v ravnini in na desnem bregu Savinje od Letuša do Trnave in Gomilkega. V sklop obrata Braslovče spada tudi pretežna površina Dobrovelj. Območje obrata je izrazito kmetijsko področje brez vsake obrti in industrije. Obrat ima izredno močno razvito lastno proizvodnjo in prav tako, oziroma še bolj obširno kooperacijsko proizvodnjo.

V lastno proizvodnjo je vključenih 460 ha kmetijskih površin, od tega je 110 ha hmeljišč, 40 ha sadovnjakov, 115 ha prostih njiv, ostalo pa travniki in pašniki. Od skupne obdelovalne zemlje je bilo pridobljenih s premeno gozdov 100 ha, kar ima za posledico ne-normalna vlaganja na ha površine in povzroča obratu določene težave vsa leta po izvršeni premeni.

Hmeljišča so večinoma mlada in obnovljena v zadnjih štirih letih. Le 15 ha je starejših in sajenih v ozkih razdaljah. Pred začetkom sistematične obnove hmeljišč na obratu je bilo v letih 1962 in 1963 potrebno sanirati stare nasade, od katerih so imeli vsi žično oporo na smrekovem neim-pregniranem lesu. Poleg tega so bila hmeljišča zasajena na težkih, ilovnatih, za hmelj nepri-mernih tleh. Zato je bilo nujno porušiti vse žičnice, grajene iz mehkega lesa, na tleh, sposobnih za proizvodnjo hmelja, pa zgraditi nove opore, čeprav so bila

čah 46 ha. V bodoče se bodo hmeljišča širila na področju med vami Sp. Gorče in Poljče.

Opremljenost hmeljarstva v lastni proizvodnji na obratu je

Obiralci prihajajo... Kmalu bodo po hmeljiščih odmevale pesmi.

OBRAT BRASLOVČE

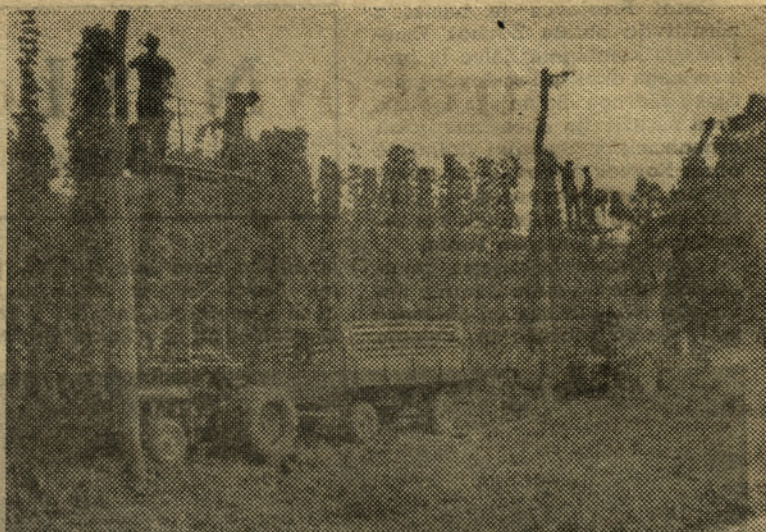
(Nadaljevanje s 5. strani)

znaša po planskih instrumentih podjetja 460 milijonov starih dinarjev, od tega odpade na hmeljarstvo 186 milijonov, 77 milijonov na rastlinsko proizvodnjo, 124 milijonov na živinorejo, na ostalo proizvodnjo pa 73 milijonov.

Ze uvodoma sem povedal, da zajema obrat Braslovče izrazito kmetijsko področje, zato je tudi kooperacijska proizvodnja glavna dejavnost na obratu. V okviru te dejavnosti je 138 ha hmeljišč od skupnih ca. 1000 ha obdelovalnih zemljišč. Hmeljišča so površinsko v zadnjih letih zelo nazadovala, saj je imela bivša KZ Braslovče v letu 1959 280 ha hmeljišč in je pridelala to leto 490 ton hmelja. Razumljivo je, da na račun padanja površin v kooperacijah ki proizvodnji rastejo površine v lastni proizvodnji. V letu

1965 je obrat pridelal skupno 325 ton hmelja, od tega 208 ton v kooperacijski proizvodnji. S sistematično obnovo hmeljišč smo v kooperaciji pričeli že prejšnje leto. To pomlad smo obnovili 9 ha hmeljišč, od tega 5 ha v enem kompleksu za šest kooperantov. K obnovi bo nujno pristopiti ne samo zaradi povečanja površin, ampak tudi zaradi visoke starosti nasadov, saj znaša povprečna starost hmeljskih nasadov v kooperaciji 10 let. Program obrata predvideva, da se v nekaj letih obnovi polovica nasadov hmelja v kooperaciji na žični opori in v širših medvrstnih razdaljah.

Tudi živinoreja v kooperaciji, zlasti pitanje, se je v zadnjih letih zelo razvilo. Še ni dolgo, ko kmetovalci našega obrata niso bili navajeni iskati večjega dohodka v živinoreji. V letih 1959 in 1960 je bilo na območju bivše

Rezanje in nakladanje hmelja na njivah obrata Braslovče.

KZ Braslovče odkupljenih le 30 do 40 pitancev letno. Sedaj je v pitanju nad 300 pitancev, kar kaže na velik porast v tej proizvodnji. Kmetovalcu pa daje ta proizvodnja večjo materialno bazo.

Področje obrata zajema tudi pretežno del Dobrovelj. Tu je štirideset večjih kmetij, ki se poleg gozdarstva pečajo tudi s kmetijstvom. Kmetje gojijo tu tudi nekaj hmelja, vendar malo, saj je kvaliteta zaradi slabih in malih sušilnic večinoma slaba. Strokovna služba obrata si prizadeva, da na področju Dobrovelj razvije predvsem živinorejo. S to akcijo smo pričeli že pred leti in nekaj kmetij, zlasti na severnem delu Dobrovelj, že zgledno gospodari. Drobna mehanizacija, katere je iz leta v leto več tudi na Dobroveljah, Dobroveljcem veliko pomaga, zlasti pri košnji. Nova gozdna cesta je Dobrovelje povezala s svetom in ni več težko priti vrh

Dobrovelj s kakršnim koli vozilom. Tudi v pogledu turizma ima ta hribovska vasica perspektivo, posebno za zimski turizem, saj so na Dobroveljah lepa smučišča in kaže o tem še bolj razmisliti.

Obrat ima tudi dokaj dobro razvito hranilno kreditno službo, katere se kooperanti z zaupanjem poslužujejo. Ta služba ima na tem področju že tradicijo, saj segajo njeni začetki že v čas pred drugo svetovno vojno.

Ostale dejavnosti obrata kot strojni park in reprodukcija, so servis proizvodnim dejavnostim — kooperacijski in lastni proizvodnji.

Na obratu je 135 stalno zaposlenih. Od tega so trije agronomi in devet kmetijskih tehnikov. Lani je znašala vrednost celotnega dohodka obrata 1,120.000.000 starih dinarjev.

Cvikl Janko

Vodja kooperacije tov. Franček Ferlinc v razgovoru s hmeljarjem Vodovnik Francem na Dobroveljah.

Oglejte si

demonstraciji uvoženih traktorjev
Zetor namenjenih kooperantom!

Demonstraciji bosta 6. VIII.

ob 15. in 7. VIII. ob 11. uri

v Braslovčah

Pobiranje, stiskanje, vezanje in transportiranje lucerne na prtljico poteka na lucerniških obrata Šempeter z nizkotlačno stiskalnico Fortschritt hitro in brez velikih fizičnih naporov delavcev.

Strokovni pogovori in nasveti

Bliža se čas obiranja hmelja

Smo tik pred zadnjim dejanjem v proizvodnji hmelja. Avgusta, zlasti druge polovice, se vsi veselimo, saj bomo ob koncu meseca rešeni vseh skrbi, ki smo jih imeli od aprila dalje. V resnici pa ob samem obiranju prave težave šele nastopijo.

Razen spravila pridelka v avgustu drugih agrotehničnih ukrepov ne bomo več izvajali. V poštev pride le še plitko kultiviranje ali brananje, ponekod žetev plevela, katero pa lahko zamenjajo kemična sredstva — herbicidi. Neurja nam lahko povzročajo dodatno delo v hmeljiščih. Kako ukrepamo v takih primerih, pa smo že pisali.

Oceno, koliko bomo letos obrali in posušili hmelja, oziroma kolikšen bo pridelek, je za sedaj še težko povedati. Vsem hmeljarjem je znan rek, da avgust hmelj da ali pa vzame. Tega reka ne smemo dobesedno jemati, ker hmeljišč, ki so bila vse leto zane-marjena in dela opravljena nepravočasno, ne more popraviti še vremensko tako ugoden avgust, kajti vemo, da od vremena v avgustu zavisi le, ali bo storžek pravilno oblikovan, ali bo teža večja ali manjša, ali se bo hmelj na trti sušil in podobno.

V večini primerov je v zgodaj rezanih hmeljiščih stanje najslabše, spet je slabo v hmeljiščih, rezanih po 20. aprilu. Zgodaj rezana hmeljišča so se sicer normalno razvila v širino, odgnala pa so kratke vanoge z redkimi cveti oziroma storžki. Na teh hmeljiščih je vse polno preraščencev, katerih ne smemo obirati, ker kvarijo kvaliteto. Pozno obrezana hmeljišča niso dorasla, imajo pa sicer goste storžke na kratkih panogah. Kot vedno, so najlepša tista hmeljišča, ki so rezana v optimalnem času, to je med 10. in 15. aprilom, v nekaterih legah in težkih tleh tudi tista, ki so rezana po 15. aprilu.

Vse delo hmeljarjev v avgustu bo v prvi polovici meseca osredotočeno na priprave za obiranje. Zadostno število obiralcev je pogoj za normalen potek obiranja. Hmelj naj bi bil obran v štirinajstih dneh. Koliko bomo imeli obiralcev, zavisi od predvidene količine hmelja in zmogljivosti sušilnice. Vskladiti trajanje obiranja s številom obiralcev je sposoben vsak hmeljar, teže pa je vskladiti gornje še z zmogljivostjo sušilnice. V primeru, da to ni mogoče, se bomo pač morali od-

ločiti za podaljšanje delovnega dne v zgodnje jutranje ure, seveda v škodo kvalitete. Kako ohraniti hmelj kljub dolgotrajnemu ležanju v koših ali na podu svež, bomo pisali na drugem mestu.

Na razpolago moramo imeti zadostno število košev iz jute ali pletenih. Popravimo stare, če so za to še sposobni, ali si nabavimo ali izdelamo sami nove! Pripravimo si križe za polaganje hmeljev v najugodnejši položaj! V žičnicah gre tudi brez njih, imeti pa moramo zadostno število kavljev, da trte, ki jih obiramo, obesimo na še stoječe rastline. Pripravimo si vrečke za rjavi hmelj!

Pravočasno si pripravimo prostore za bivanje obiralcev! Dobro ležišče v primernem prostoru je za obiralca, ki stoji ves dan na vročem soncu na njivi ali če obira v dežju, nujno, da se lahko zvečer posuši in odpočije za naslednji dan. Okusna in količinsko bogata hrana in pravilen odnos do obiralcev zagotavljata pravočasno in nemoteno spravilo pridelka. Za večje skupine obiralcev moramo imeti posebne sanitarije, ki jih redno čistimo in razkužujemo, in posebno ambulantno omarico z najnujnejšimi mazili, zdravili in povoji.

Pripravi in popravilu sušilnice posvetimo posebno skrb. Poglejmo, če so rebra na kurišču in ogrevalne cevi poškodovane! Če so, jih popravimo ali nadomestimo z novimi, očistimo dimnik in ogrevalne cevi, očistimo notranjost sušilne komore, mreže in predale! Zakrpajmo poškodovane mreže, popravimo most za izvlačenje predalov! Vse prostore, ki nam služijo za manipulacijo s hmeljem, temeljito očistimo, posebno skrbno uredimo skladišče za suhi hmelj (izoliramo stene, pod in strop in zatemnimo). Pred obiranjem poskusno zakurimo.

Razsvetljavo, elektromotorje, dvigala naj pregledajo in popravijo strokovnjaki.

Kdaj bomo pričeli z obiranjem hmelja? Praviloma takrat, ko je storžek trgovsko zrel. To je običajno okrog 20. do 22. avgusta. Obirati ponavadi pričnemo že

Zadnje najvažnejše delo v hmeljiščih — obiranje. Iz Prekmurja so prišli obirati mati, sin z ženo in sinom. Pravijo da bodo vsak dinar pametno namenili.

prej, to je okrog 15. avgusta, da se izognemo poslabšanju kvalitete, ki s prezorelostjo hitro pade. S tem, da obiramo pred zrelostjo, oberemo kvalitetnejši hmelj, izgubljam pa na teži. Zato prehitvanje s pričetkom obiranja ni umestno, zlasti ne za tiste hmeljarje, ki lahko hmelj oberejo in posuše v 7 do 10 dneh. Veliki obrati družbenega sektorja prično razumljivo že prej obirati, saj se jim sezona obiranja še kljub

temu zavleče v prve dni septembra. Kljub zgodnji letini priporočamo hmeljarjem previdnost, da ne bi vsi slepo sledili enemu, zlasti še, ker vemo, da so zgodaj rezana hmeljišča bolj razvita od pravočasno rezanih. Razlike so lahko tudi za 7 do 10 dni, zato se naj vsak hmeljar prej prepriča za svoj hmelj, kdaj bo lahko pričel z obiranjem.

(Nadaljevanje na 8. strani)

ČAS OBIRANJA HMELJA

(Nadaljevanje s 7. strani)

V zadnjih letih kvaliteta obiranja pada. Vnema za večjim zašlužkom, izgovori, da stroj obira enako in neodgovornost obiralcev so pripomogli k temu. Poudariti moramo, da stroj ne obira nič slabše, ampak bolje kot slab obiralec. Obiralce moramo poučiti, da ne sme biti v obranem hmelju listja in ne večjih skupkov od treh kobul, da s slabim

peka najhujša. Ob jutranji in večerni meritvi oziroma odvozu z njive moramo posebej paziti, da bodo vreče res prazne do dna.

Kako pa bomo kvalitetno pridelan in kvalitetno obran hmelj sušili? Nenehno je tarnanje hmeljarjev, češ, da so mu ob prevzemu storili krivico, ko je hmelj z razred slabši od sosedovega, s katerim sta ga enako pridelovala, obirala in negovala, v košu sta bila oba enaka in podobno. Se tako »lep« hmelj lahko z nepravilnim sušenjem kakor tudi skladiščenjem in basanjem kaj hitro pokvarimo.

Nekateri hmeljarji nimajo urejenega zračnega toka v sušilnici. Nepravilno postavljeni »dušniki«, neprimerna višina sušilnic, slabo odvajanje vlažnega zraka, neprimerna temperatura sušenja, preveč ali premalo posušen hmelj, vsi ti in še drugi faktorji vplivajo na to, da je kvaliteta sicer lepo obranega in pridelanega hmelja slabša.

Takoj z njive pripeljan hmelj bi moral praviloma tudi takoj v sušilnico. Če to ni mogoče, je to že eden od vzrokov za poslabšanje kvalitete. Da škodo čim bolj omilimo, skrbimo, da se hmelj ne vname, zato ga tanko nasujemo na pod čimboj v stran od vlažnega in toplega zraka! Po večini ga je bolje puščati zunaj na hladnem zraku in ga večkrat zračiti s presipanjem.

Vlažen hmelj se na sušilnici hitreje kviri kot suh. Pri tem moramo posebej paziti na to, da ga, dokler je vlažen, ne ogrejemo preveč. Zato pol ure pred nasipanjem na zeleno etažo ne nakladamo v peč, tudi kasneje s kurjenjem ne pretiravamo. Temperatura v tem času, merjena pod predali, kjer imamo toplomer, naj ne presega 45°C, kasneje je lahko

višja, in sicer od 53 do 55°C. Pravilno nakladanje v peč in s tem stalno enaka temperatura je pogoj za nemoteno sušenje. Debelina nasutega sloja zavisi od zračnega pretoka in od višine predala (slab pretok zraka — tanjša plast hmelja).

Trajanje sušenja zavisi od temperature in se giblje med 6 in 8 urami. Hmelj je suh, ko se vsi peclji gladko odlomijo, vretenca drobnih storžkov se morajo zdrobiti ob rahlem stisku, vretenca najdebelejših storžkov pa se ne smejo zlomiti, če jih svaljkamo med prsti. Dati morajo občutek voljnosti, a ne mokrote. Merjeno z vlagometrom, pomeni to 5 do 6% vlage. V praksi se poslužujemo tipanja različnih velikosti storžkov in značilnega šuma. Tipamo na več mestih, preden se odločimo za praznjenje, ker nekatere sušilnice ne sušijo v vseh zonah enako. Ko to ugotovimo, kontroliramo vedno le tisti kot sušilnice, ki najslabše suši.

S suhim hmeljem ravnamo kar se da previdno. Presipavamo čim manj, tlačenje pa je nedopustno. Kupi naj bodo čim nižji, da se spodnje plasti zaradi lastne teže ne drobijo. Ko je hmelj ohlajen in že delno odvolgnjen, ga je mogoče nasuti v višje kupe, ki pa naj ne bodo nikoli višji od 1 do 1,2 m.

Skladiščimo v prostorih, ki so izolirani od betona in čim dalje od gnojišča. Skladišča nad svinjaki in nad hlevi, če pod ni dvojen in izoliran, ne pridejo v poštev. Okna, kot sem že omenil, zatamnimo, vrata skrbno zapiramo.

Teh nekaj napotkov bodo hmeljarji prilagajali svojim razmeram primerno. Pri delu v tej najodgovornejši sezoni si vsi skupaj želimo čim boljši pridelek in nesporno kvaliteto.

DOM

Kolenc Vinko

K D A J B O M O O B I R A L I

Letos hmeljske rastline niso enako formirale cvetnega nastanka predvsem v hmeljiščih, kjer so bile sadike rezane prve dni aprila. Posledica tega je bila dvakratno škropljenje hmeljskih rastlin v cvet. V času vegetacije, predvsem v mesecu juniju, se niso hmeljske rastline najlepše obrasle. Ko bi hmeljska rastlina morala doseči vrh opore in formirati stranske poganjke, so rastline ostale pri nezaželeni razvojni fazi. V mesecu juliju se je stanje hmeljskih rastlin bistveno spremenilo. Stranski poganjki so ostali v primerjavi s prejšnjimi leti dosti krajši, ker so rastline formirale krajše internodije tako, da so se kobule nagnetle bolj ob sami rastlini.

Z obiranjem bi pričeli 15. 8. tam, kjer imamo v hmeljskih nasadih rastline, ki še sedaj formirajo kobule, odnosno prehajajo iz cvetja v kobule. Smatram, da vsako prehitavanje z začetkom obiranja ne bi bilo zaželeno, ker kobule še niso v celoti formirane, vsebina lopulina ni zadostna, kar ima za posledico nižjo težo.

V zadnjem času imamo zelo nizke temperature, rdeči pajek pa se vseeno širi. Vsi hmeljarji naj temeljito pregledajo svoje nasade, da bomo lahko pravočasno preprečili škodo. Hmeljišča so vsa napadena po rdečem pajku, ena več, druga manj. Napadeni so tudi nasadi, v katerih prej ni bilo opaziti rdečega pajka, ne glede na boljše vremenske prilike ali ugodje za razvoj. V prejšnjih letih smo v primeru, če je bil močnejši napad rdečega pajka in če je padlo malo več padavin, ugotovili, da je bila hmeljska rastlina obvarovana pred napadom. V tem letnem obdobju pa imamo v zadnjem času izdatne padavine, ki pa ne omejujejo razvoj rdečega pajka. Nekatere hmeljske nasade bo nujno samo obrobili proti napadu rdečega pajka, ostale pa v celoti poškropiti.

Škropljenje proti peronospori bi ponovili v nasadih tam, kjer je bilo škropljenje izvršeno pred zadnjimi močnejšimi nalivi, saj je v tednu od 14. do 17. 7. padlo 100 mm padavin. Te obilne padavine so sprale nanešeno škropivo z rastlin. Z ozirom na čas obiranja je nujno, da se izvrši škropljenje v naslednjih dneh.

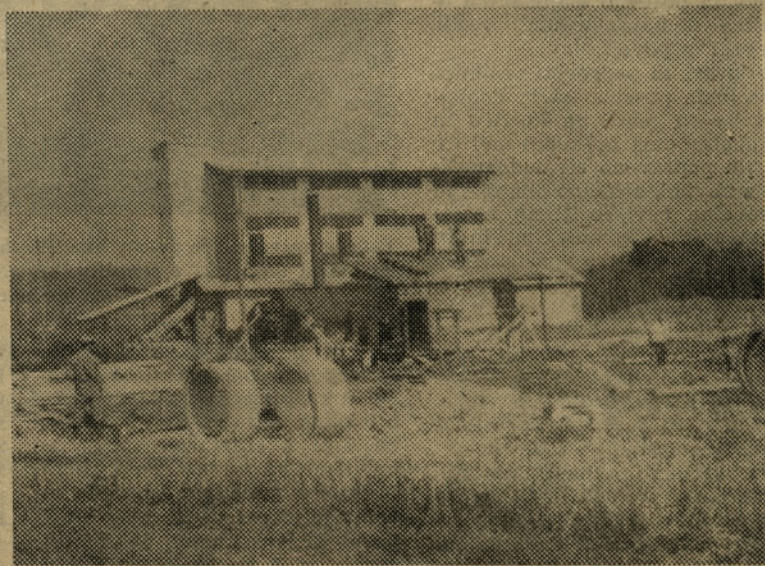
Delo pridnih in urnih rok — polne vreče hmelja in nasmejan obraz.

obiranjem ne škodujejo samo proizvajalci, pač pa tudi ugledu našega izvoženega zelenega zlata. Bodimo do slabih obiralcev bolj strogi: slaba kvaliteta — slaba mera, v skrajnem primeru pa se poslužimo »plahte«!

Mera za pravilno obran hmelj je tridesetlitrski škaf ali »mera za hmelj«. Če bi se posluževali ravnila, s katerim bi poravnali nivo hmelja v škafu z robom škafa, bi bila mera najpravičnejša. Tako pa, ker za to ni časa, merimo vsak škaf z blagim vrhom, pri tem pa robovi niso nikdar popolnjeni. Praznine ob robu škafa nadomesti blagi vrh. Evidenca nabranih škafov je stvar vsakega posameznega proizvajalca (balete, zapisniki).

Obiralec je dolžan zaradi kakršnega koli vzroka na tleh ležeče storžke pobrati, trto pa obrati do zadnjega storžka. »Smukanje« hmeljevka ali povijanje trt v sveženj je delo obiralcev in je vračunano v vsak škaf obranega hmelja.

Odvoz obranega hmelja z njive si organiziramo tako, da ga dnevno odvažamo z njive štirikrat. Prvo merjenje naj bo takrat, ko hmelj ni več vlažen. Prezgodbna prva mera se lahko kruto maščuje, saj lahko ostane vlažen hmelj ravno na dnu vreče tudi do štirinajste ure, ko je pri-

Obrat Celje gradi v Šmarjeti poleg obiralnega stroja, sušilnice in skladišča za hmelj še velik provizorij za obiralce. Po napovedih Večgrada, bo gradnja zaključena do obiranja.

Četina Lojze, dipl. kmet. inž.

SPET NEKAJ O STROJNEM OBIRANJU HMELJA

O strojnem obiranju hmelja, posebno pa o organizaciji dela pri strojnem obiranju, smo že večkrat pisali. Zato bodo nekatere stvari napisane v tem članku, ponovitev tistega, kar smo že slišali. Vendar smatram, da moramo važne probleme v organizaciji dela večkrat ponoviti, da jih dojamemo in da nam pridejo v »meso in kri«, kakor temu po domače pravimo.

Večkrat smo že ugotovili, da dobra organizacija dela pomeni polovico uspeha, in to poudarjamo ponovno. Zato nekaj besed o pripravi dela pri strojnem obiranju.

Pojem priprava dela je v kmetijstvu manj znan kot v industriji in drugih gospodarskih dejavnostih. Zato še vsebina take priprave v kmetijstvu ni povsem jasna. V našem primeru razumemo pod tem načrt organizacije dela strojnega obiranja. Čim boljši bo načrt, tem manj bo raznih neljubih presenečenj pri samem obiranju. Pri tako obsežni in kompleksni delovni operaciji kot je strojno obiranje, v kateri sodelujejo dragi stroji in naprave (obiralni stroj, večje število traktorjev, prikolic in drugi inventar) ter večje število ljudi, pomeni vsaka nepredvidena prekinitev velike izgube.

Priprava dela obsega načrt delovnega prostora: hmeljišča, ki jih bomo obirali s strojem, cest, po katerih bo tekel prevoz in ureditev prostora okrog obiralnega stroja.

Za vsak obiralni stroj Bruff B, oziroma Jugo-Bruff, ki so pri nas v uporabi, lahko predvidimo, da bo obral okrog 20 ha v sezoni. Za prikaz celega delovnega prostora, predvsem pa cest in potov, po katerih bo tekel prevoz, je najprimernejša skica v približnem razmerju 1:10.000. Skico lahko izdelamo prostoročno brez večje natančnosti. Važno je le, da v skico vrišemo hmeljišča, ki jih bomo obirali s strojem. Označimo tudi vse ceste, po katerih bo tekel prevoz, vrsto in stanje ceste ter možno povprečno hitrost, važna križišča s cestami višjega reda, ki lahko ovirajo promet, železniške prelaze ter druge ovire in dovoze s ceste na hmeljišče.

Mimo tega izdelamo skico hmeljišč, ki jih bomo obirali s strojem v večjem merilu. Na njej označimo površino hmeljišča, število vrst rastlin, oziroma pri »V« sistemu napeljave število vrst vodil, število rastlin v vrsti, mrežo drogov, oceno pridelka na ha ali na rastlino (vodilo), ker je od tega odvisna hitrost vlaganja rastlin v stroj, dolžine prevoza po njivi ter možna hitrost in vrstni red odvoza. Pred tem napravimo tudi tabelarni pregled hmeljišč z istimi podatki.

Tretji del načrta obsega skico ureditve delovnega prostora pri strojih in okrog njih: delovna mesta, predvideti dovoz polnih in odvoz praznih prikolic (smer, prostor za polne in prazne prikolic), mesto za obran hmelj, mesto za zrezane odpadke za konpostiranje, določiti mesto za malice, mesto za orodje in rezervne dele, predvideti osvetlitev, zračenje, mesto za prvo pomoč in naprav za gašenje. Za to skico je najprimernejše merilo 1:100.

V pripravi dela predvidimo nadalje koliko traktorjev, stolpov, prikolic, hmeljnih košev ter drugega orodja in rezervnih delov si moramo pripraviti, da bo obiranje teklo nemoteno.

Obiralne stroje moramo pravočasno pripraviti. Konservirane in zaprašene dele očistimo, namažemo, namestimo transportne trakove, ki smo jih po sezoni sneli in imeli v skladišču ter uredimo in preizkusimo električno instalacijo. Tudi okrog stroja in lope počistimo, po potrebi nasujemo cestišča. Prav tako uredimo prostor za počitek delavcev. Pri namestitvi žarnic moramo upoštevati, da so posebno delovna mesta pri vlaganju in na izhodnem prebiralnem traku dobro osvetljena. Rezalnik moramo temeljito pregledati in nadomestiti izrabljene dele, kajti rezalnik je zelo obremenjen in je zelo nerodno, če nam med delom odpove. Preskrbeti si moramo dovolj rezervnih delov ali pa vsaj vedeti, kje jih lahko v primeru potrebe dobimo. Na določeno mesto namestimo in opremimo omarico za prvo pomoč, aparate za gašenje in obnovimo varnostne napise okrog stroja.

Za rezanje in nakladanje rastlin v hmeljišču potrebujemo traktor s stolpom. Traktor mora biti opremljen z dvojnimi zadnjimi kolesi ali polgosenicami, spredaj obtežen ter s po enim žarometom na stolpu in zadaj za osvetlitev prikolic ponoči.

Po dosedanjih izkušnjah je potrebno

za 1 obiralni stroj	1—2 traktorja s stolpom
za 2 obiralna stroja	3 traktorje s stolpi
za 3 obiralne stroje	4 traktorje s stolpi
za 4 obiralne stroje	5 traktorjev s stolpi

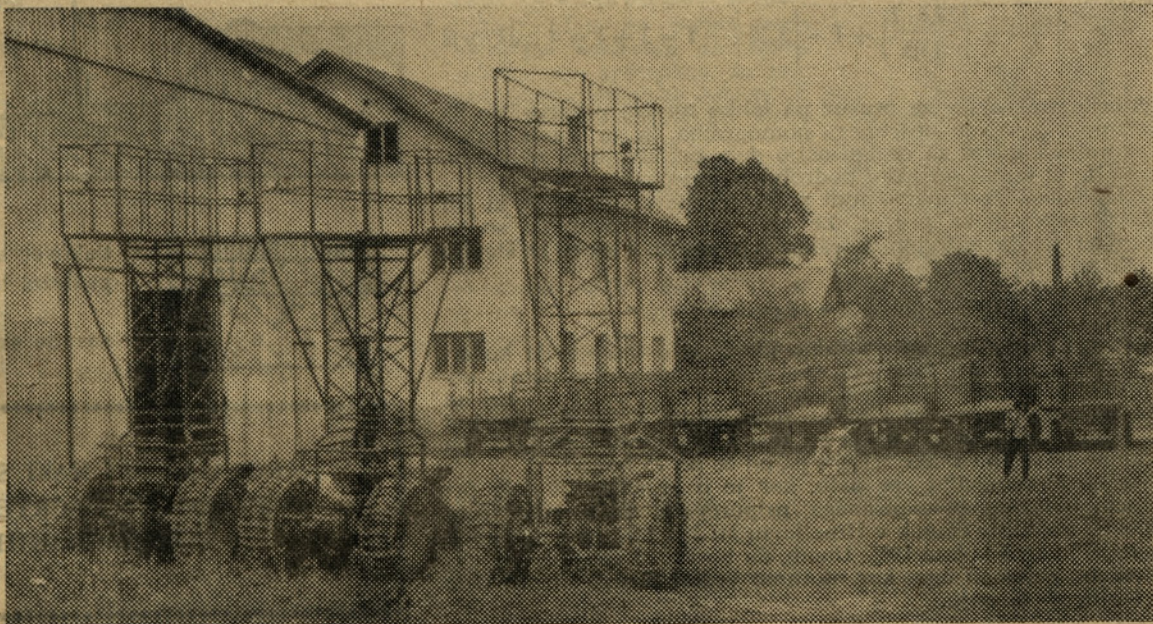
Prikolici za prevoz hmeljnih rastlin povišamo stranice. Na zadnjem koncu pritrdimo v obliki trikotnika po 10 cm narazen 3 pokončne palice (železne cevi s premerom 3—4 cm). Stranski hodnik ob prikolici v praksi večinoma opuščajo, ker stojijo delavci pri nakladanju na prikolici. Kakšno mora biti število prikolic, da ne bo zastojev pri delu? Število prikolic (Pr) izračunamo po naslednjem obrazcu:

$$Pr = 2k + h + s \quad (1)$$

kjer pomeni: Pr = število prikolic
k = število obiralnih strojev
h = število traktorjev za prevoz
s = število traktorjev s stolpom za nakladanje rastlin v hmeljišču

Število obiralnih strojev (k) je poznano. Kakšno mora biti število traktorjev s stolpi (hs), smo ugotovili v prejšnjem odstavku. Koliko traktorjev je potrebno za prevoz rastlin od hmeljišča do obiralnega stroja je pa odvisno od storilnosti stroja, pridelka hmelja, oddaljenosti ter hitrosti prevoza in od tega, ko-

Traktorji
z obiralnimi stolpi
in polgosenicami
in preurejene prikolic
pred lopo
z obiralnima strojema
in pred preurejeno
sušilnico
v Latkovi vasi

liko rastlin naložimo na prikolico ter še nekaj manj važnih faktorjev. Število traktorjev za prevoz ugotovimo tako, da izračunamo najprej čas za obiranje (T_o):

$$T_o = \frac{6000 q}{K} + \frac{80}{m} \quad (2)$$

kjer pomeni:

T_o = čas za obiranje: minut za 100 rastlin (vodil)

q = pridelek svežega hmelja: kg na rastlino (vodilo)

K = kapaciteta obiralnega stroja: kg svežega hmelja na uro

m = število rastlin, ki jih naložimo na prikolico

potem izračunamo čas za prevoz (T_p) po obrazcu

$$T_p = \frac{100}{m} \left(\frac{0,12 P}{v} + 7,6 \right) \quad (3)$$

kjer pomeni:

T_p = čas za prevoz: minut za 100 rastlin

P = oddaljenost hmeljišča od stroja: metrov

v = hitrost traktorja pri prevozu: km na uro

m = isto kot v zgornjem obrazcu

Ko imamo ta dva podatka, lahko izračunamo število traktorjev za prevoz (h) takole:

$$h = \left\lceil \frac{T_p \cdot k}{T_o} \right\rceil + 1 \quad (4)$$

kjer pomeni:

h = število traktorjev za prevoz

k = število obiralnih strojev

T_o in T_p = isto kot zgoraj

[] pomeni manjše celo število

Poglejmo si ta izračun na primeru, v katerem je oddaljenost hmeljišča od stroja (P) = 1500 m, hitrost pri prevozu (v) = 12 km na uro, na prikolico naložimo rastlin (m) = 100 rastlin oziroma vodil, pridelek smo ocenili (q) na 1,3 kg svežega hmelja na vsako vodilo, kapaciteta stroja (K) = 600 kg na uro in število strojev (k) = 2. Vprašanje je, koliko traktorjev bo v tem primeru lahko sproti dovažalo hmeljske rastline k stroju: $h = ?$

Najprej izračunamo čas za obiranje 100 rastlin (vodil) po obrazcu (2)

$$T_o = \frac{6000 q}{K} + \frac{80}{m} = \frac{6000 \cdot 1,3}{600} + \frac{80}{100} = 13 + 0,8 = 13,8 \text{ minut za 100 vodil}$$

Potem izračunamo čas za prevoz po obrazcu (3)

$$T_p = \frac{100}{m} \left(\frac{0,12 P}{v} + 7,6 \right) = \frac{100}{100} \left(\frac{0,12 \cdot 1500}{12} + 7,6 \right) = 15 + 7,6 = 22,6 \text{ min/100 vodil}$$

Število potrebnih traktorjev za prevoz je potem za 2 obiralna stroja po obrazcu (4)

$$h = \left\lceil \frac{T_p \cdot k}{T_o} \right\rceil + 1 = \left\lceil \frac{22,6 \cdot 2}{13,8} \right\rceil + 1 = \left\lceil 3,28 \right\rceil + 1 = 3 + 1 = 4 \text{ traktorji}$$

Število traktorjev za prevoz pa lahko mnogo preprosteje izračunamo s pomočjo posebnega nomograma, ki ga bomo obravnavali na seminarju za organizacijo dela pri strojnem obiranju, zato ga ne bi v tem sestavku podrobneje opisoval.

Zdaj lahko izračunamo tudi potrebno število prikolic, ki jih bomo potrebovali za prevoz. Že prej smo ugotovili, da so za 2 obiralna stroja potrebni 3 traktorji s stolpi. Potem je število prikolic po obrazcu (1)

$$Pr = 2k + h + s = 2 \cdot 2 + 4 + 3 = 11 \text{ prikolic}$$

Pri strojnem obiranju moramo imeti zadostno število košev. Mnogokrat se namreč zgodi, da moramo zaradi pomanjkanja košev prekiniti obiranje. Če odvažamo obran hmelj vsaki dve uri na sušilnico, potrebujemo za vsak stroj, poleg košev, ki so potrebni za razne odpadke, še od 40 do 50 košev za nabran hmelj. Če pa odvažamo hmelj na vsake tri ure pa od 60 do 75 košev.

Da ne bi ponavljal vse tisto, kar je o organizaciji dela pri strojnem obiranju že napisanega, priporočam, da si poleg tega prispevka prečitate članek v Hmeljarju št. 2 iz leta 1964 in članek v Hmeljarju št. 3 iz leta 1965. Upam, da bo vse skupaj dalo dokaj zaokroženo celoto o tem, kar moramo vedeti o organizaciji dela pri strojnem obiranju.

Ing. Boris Skalin

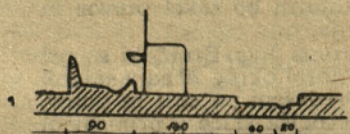
Kratka stojišča za krave

V sestavkih, ki so bili objavljeni v našem glasilu pod naslovom »Proizvodnja mleka pri kooperantih«, smo objavili nekaj nasvetov v zvezi s hlevom.

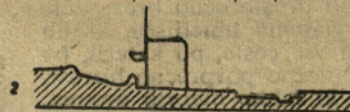
Danes objavljamo nekaj skic kratkih stojišč za krave. Vse mere kratkega stojišča so povezane ena z drugo. Če ste se odločili za kratko stojišče (o katerega prednostih smo pisali že enkrat), se morate držati vseh mer in sistema. Kratko stojišče je funkcionalno povezano z navezo, ki kravi ne dovoljuje prevelikega gibanja naprej in nazaj. V tem je bistvo takšne naveze. Naveza mora dopuščati, da krava neovirano jemlje krmo iz jaslí, da lahko

neovirano leže k počitku in da blati v blatni kanal, kar hoče doseči rejec. Kadar krava blati v blatni kanal, je bolj čista, to se odraža pri splošni higieni in pri delu, ker je ni treba toliko čistiti.

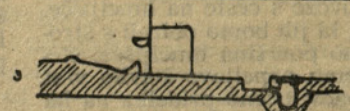
Strokovna služba pri kombinatu, ki dela že drugo leto adaptacijske načrte za zasebne proizvajalce na področju kombinata, je napravila do danes že precej načrtov (izvajalskih) s predračuni. Vendar ugotavljamo, da proizvajalci kaj radi, ko preurejajo hlev, nekatere stvari preuredijo izven načrta, kasneje pa ugotavljajo, da bi bilo bolje, če bi se držali načrta.

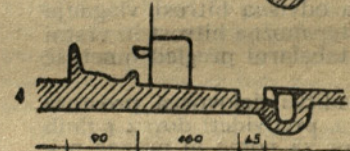
Kratko stojišče s krmilnim hodnikom in odprtim odtokom za gnojnico;

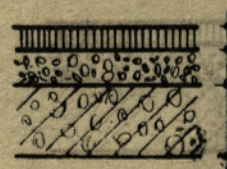
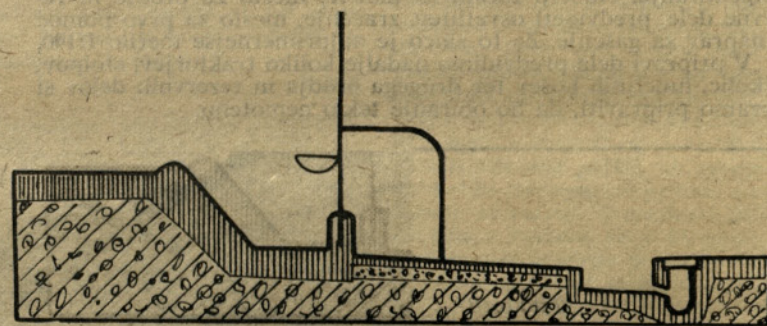
s krmilno mizo in odprtim odtokom za gnojnico;

s krmilno mizo in s pokritim odtokom za gnojnico;

s krmilnim hodnikom in pokritim odtokom za gnojnico.

tlakovec ali 2 do 2,5 cm asfalta
podložni beton 10 do 15 cm

nasutje grobega gramoza

NAROČAJTE PRI NAŠI STROKOVNI SLUŽBI
ADAPTACIJSKE NACRTE ZA PREUREDITVE
GOSPODARSKIH POSLOPIJ!

Na Mirošanu so že vsa preobremenjena drevesa podprta. Sadje v Savinjski dolini kar lepo kaže.

OD TEORIJE K PRAKSI

Uspešna vzreja telet na težo 200 kg pri kooperantu Uršič Antonu v Dolenji vasi pri Preboldu.

Večkrat govorimo o specializaciji proizvodnje. Ena izmed teh je v govedoreji tudi vzreja telet na težo 200 kg. Ta vzreja telet je v govedoreji kategorija, ki zahteva največjo vestnost in strokovnost, če hočemo, da bo nadaljnje pitanje res uspešno.

Na področju našega kombinata so dosedaj štirje kooperanti, ki vzrejajo teleta na to težo. To obliko kooperacije so dosedaj razvili obrati Vransko, Tabor, Prebold in Celje. Do polletja je pri štirih kooperantih vzrejenih na to težo 140 telet, ki so namenjena za dokončno pitanje do teže 450 kg v lastni proizvodnji ali kooperaciji.

V tem članku je moj namen razčleniti uspešno vzrejo prvega turnusa telet pri kooperantu Ur-

— celotni prirastek v 120 dneh 102 kg.

Predvidena potreba krme za prirastek 102 kg za dobo 120 dni:

	Vsebinska vrednost	
	PB	ŠV
	v dkg	
20 kg laktana	600	1.200
120 kg LT starter	2.040	7.920
120 kg PI-BE I.	1.440	7.200
260 kg sena-detelj	2.080	5.760
180 kg silaže-pesa	136	1.980
	6.296	24.160
na kg prirastka	62	: 238
razmerje	1	: 4

Vsebinska uporaba krmil pri tem primeru je bila manjša pri škrobu za 12 %. Predvsem pa je uspeh reje v visokem dnevnem prirastku 97 dkg, ki je skrajšal čas reje za 15 dni.

Finančni rezultat za rejca:

— prirastek 2.035 kg
à 622 din = 1.265.770 S-din

Vrednost krme:

	S-din
650 kg laktana po 510	331.500
1.700 kg LT - starter po 171	239.700
2.500 kg PI-BE I. po 96	240.000
5.500 kg sena, detelje po 35	192.500
(seno je imel rejec sam)	
	1.003.700

Steljo smo finančno zravnali z gnojem.

Strošek krme za 1 kg prirastka znaša za rejca 493 S-din.

Dohodek za rejo:

S-din

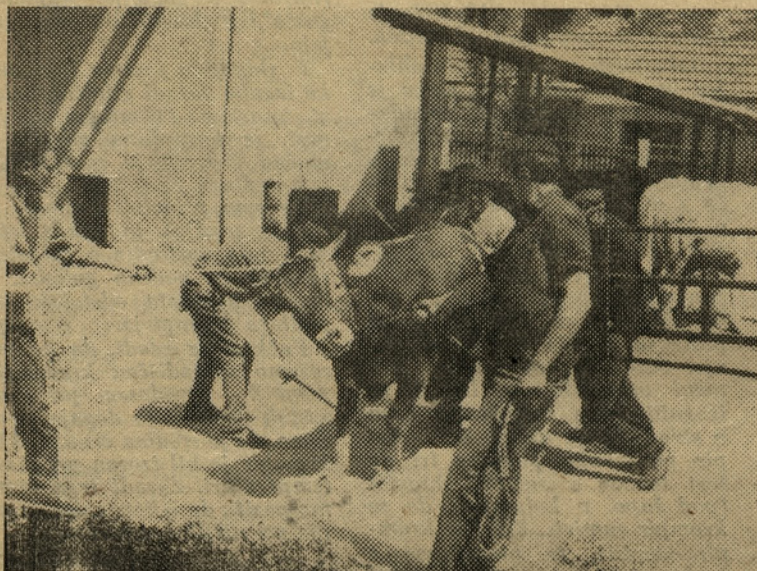
2.035 kg prirastka po 622 S-din	1.265.770
porabljena krma	1.003.700
	262.070

Za delo, hlev, vodarino in tokovino je rejec prejel za tri in pol mesece 262.070 S-din kar je na kg prirastka 128 S-din.

Dohodek za vzrejo 20 kom. je bil zadovoljiv. Iz vseh izračunov pa vidimo, da najdemo boljši račun v še večjem številu pitancev, saj je dela na enoto mnogo manj.

Kooperant Uršič Anton zasluži za uspešno pitanje vso pohvalo. Priporočamo mu povečanje števila pitancev, ker bi dosegel večjo rentabilnost. Pri 40 teletih, s katerimi bi bilo v kmečki reji približno osem ur dela dnevno, bi znašal dohodek v 120 dneh nad pol milijona starih dinarjev.

Ludvik Grabnar

Brunšek Martin iz Andraža je prignal takega pitanca, da mu jih je šest bilo komaj kos.

šič Antonu iz Prebolda, ki je potekala po predvideni tehnologiji in finančni kalkulaciji takole:

— V vzrejo je bilo danih 17. 3. 20 odbranih sesnih telet, vzreja je trajala do 30. 6. to je 105 dni; kar je tri in pol mesece.

— Pri prejemu v vzrejo je tehtalo 20 telet 1.898 kg, povprečno je tehtalo telet 95 kg.

— V 105 dneh je celotni prirastek 20 telet znašal 2.035 kg, kar je na telet 101,70 kg ali dnevni povprečni prirastek na telet 97 dkg.

— Pri oddaji so teleta tehtala povprečno 197 kg.

Po tehnologiji je bilo predvideno:

— da traja vzreja 120 dni,

— dnevni prirastek na telet 85 dkg,

Povprečna vzreja in poraba krme pa je bila:

— v 105 dneh 101,70 kg prirastka na telet

— dnevni prirastek na telet 97 dkg.

Porabljena krma za prirastek (101,70 kg na telet):

	Vsebinska vrednost	
	PB	ŠV
	v dkg	
32,50 kg laktana	975	1.950
85 kg LT - starter	1.444	5.100
125 kg PI-BE I.	1.500	7.500
275 kg sena-detelj	2.200	6.050
— silaža - pesa	—	—
	6.119	20.600
na kg prirastka	60	: 202
razmerje	1	: 3,5

H MELJARJI, PREBERITE!

Kot vsako leto, bo tudi letos omogočena zamenjava žit za mlevske izdelke. Pšenico in rž bomo odkupovali po 87 S-din za kg pri največ 14 odstotkih vlage, pri 76 kg hl teže in z največ 2 odstotka tujih primesi. Za ječmen še cena ni znana. Mlevske izdelke bomo prodajali po grosistični ceni, ki je okoli 30 S-din nižja od cene na drobno.

Pripravljen je osnutek poslovnika o delu in poslovanju sveta kmetov kooperantov podjetja. Smiselno enake poslovniške bodo lahko sprejeli tudi sveti kooperantov na obratih.

Če obere kooperantu hmelj obrat kombinata, mu zaračuna obiranje 305 S-din za kg in še za sušenje 100 S-din za kg suhega hmelja (1,90 škafa svežega hmelja je 1 kg suhega).

Obrati bodo priznali kooperantom pri obračunu hmelja I., II. in III. razreda za 59 S-din mineralnih gnojil na kg oddanega suhega hmelja in ne 57 S-din zato, ker so cene gnojil zvišale.

Od 1. do 5. avgusta izvedite predcenitev pridelka hmelja! Na podlagi teh predcenitev bo kooperantom izplačana akontacija za obiranje v znesku 250 S-din na kg predvidenega pridelka.

Se je čas, da poskrbite za obiralce. Letos jim bomo

plačevali za škaf nabranega hmelja 150 S-din. Za hrano pa jim odračunamo 450 S-din najlepše sproti takole: za zajtrk ½ škafa, za kosilo 1 in ½ škafa in za večerjo 1 škaf v baletah ali kako drugače.

Sporočite obiralcem, da lahko koristijo 25 odstotni popust na železnici samo takrat, če kupijo pri odhodu obrazec K 13, ki stane 50 S-din, in vozovnico v obe smeri. Obiralec in hmeljar naj nosita vsak pol stroškov za prevoz. Z obiralci sklepajte tudi letos pogodbe o delu! Obiralca zavarujte proti nezgodam! Premija znaša samo 400 S-din in jo plačata vsak pol. Obiralci naj prinese s sabo osebne izkaznice in potrjene zdravstvene knjižice, če jih imajo.

Na proslavi »Dneva hmeljarjev«, ki bo 6. VIII. ob 20. uri v dvorani KK v Žalcu je v programu podelitev priznanj zaslužnim hmeljarjem. Sveti kooperantov na naših obratih so za podelitev priznanj predlagali svetu kooperantov podjetja 15 hmeljarjev. Vstopnice in rezervacije miz so v predprodaji po obratih. Ker je ta večer namenjen predvsem našim kmetom — kooperantom in delavcem, želimo, da pridete in se razvedrite!

Ing. Vy

VETERINAR
OCVIRK FRANC

še o osemenjevanju plemenic

Že v prejšnji številki »Hmeljarja« sem pisal o osemenjevanju plemenic po domovih, ki se bo pričelo s prvim avgustom, vendar takrat še niso bile znane vse podrobnosti. V tej številki podajam točen pregled krajev, koder bo potekala osemenjevalna proga, in točen čas osemenjevanja. Ponovno opozarjam, da bomo osemnjevali v hlevih le pri tistih živinorejcih, do katerih je možen dostop z avtomobilom, ostali pa bodo morali prignati svoje živali do najbližnjega sosesa.

Območje žalske občine bo zaradi preobsežnosti razdeljeno na dve osemenjevalni progi: žalsko in vransko. Živinorejci, ki bodo želeli, da jih obišče osemenjevalec, bodo pustili na spodaj navedenih mestih in ob določenem času svoj točen naslov, osemenjevalec, ki se bo peljal skozi vas, se bo na določenem mestu ustavil, v kolikor pa v tistem kraju ne bo naročila, se bo odpeljal naprej. Zato že takoj v začetku opozarjam vse živinorejce, da se točno držijo reda, da ne bi prišlo pozneje do raznih nevšečnosti.

Živinorejci naj javljajo svoje naslove na naslednjih mestih:

Žalska proga

- rejci iz vasi Vrbje, Ložnica in Zalec do 8. ure na veterinarsko postajo Zalec;
- na osemenjevalnico v Gotovljah rejci iz vasi Gotovlje in Podlog do pol devete ure;
- rejci iz vasi Griže, Zabukovica, Migojnice in Pankrac pri Jurharju v Migojnicah do devete ure;
- rejci iz vasi Šešče, Matke in Gornja vas na osemenjevalnico v Šeščah do pol desete ure;
- rejci iz vasi Šempeter, Zgornje Grušovlje, Spodnje Grušovlje, Roje, Podlog, Zalog in Dobrteša vas do desete ure na osemenjevalnico v Šempetru;
- rejci iz Ločice do desete ure pri tov. Kolencu v Ločici;
- rejci iz vasi Breg in Orova vas do desete ure pri tovarišu Turnšku Pankracu;
- rejci iz vasi Polzela, Podvin in Založe do pol enajste ure v bivši osemenjevalnici na Polzeli;
- rejci iz vasi Petrovče, Arja vas, Kasaze, Dobriša vas in Drešinja vas do trinajste ure v osemenjevalnici v Arji vasi in
- rejci iz Levca do trinajste ure v osemenjevalnici v Levcu.

V Andražu bomo osemnjevali v osemenjevalnici ob dvanajsti uri; v Ponikvi v osemenjevalnici ob dvanajsti uri in deset minut; v Vinski gori v osemenjevalnici ob dvanajsti uri in trideset minut, v Pirešici v osemenjevalnici ob dvanajsti uri in petinštirideset minut.

Vranska proga

- rejci iz vasi Vransko, Ločica, Tešovo, Prapreče, Vologa, Marinca, Zahomce, Zajasevnik in Brode na veterinarsko ambulanto na Vranskem do pol devete ure;
- rejci iz vasi Stopnik, Čeplje, Prekopa in Pondor ter dela Kaple do devete ure pri tov. Šporin Janku iz Prekope;
- rejci iz vasi Črni vrh, Šmiklavž, Loke, Tabor in Ojstriška vas do pol desete ure na osemenjevalnico v Taboru;
- rejci iz Gomilkega, Grajske vasi, Šmatevža in Zakla do desete ure pri tov. Brišniku v Gomilskem;
- rejci iz Kaplje vasi do desete ure pri Svet Vladu;
- rejci iz Dolenje vasi, Prebolda in Marija Reke na osemenjevalnici v Dolenji vasi do pol enajste ure;
- rejci iz Latkove vasi pri tov. Stepišniku do pol enajste ure;
- rejci iz Trnave, Šentruperta, Orle vasi in Topovelj na osemenjevalnico v Trnavi do enajste ure;
- rejci iz vasi Parižlje in Polče do pol dvanajste ure pri tov. Prislau Vilku v Parižljah;
- rejci iz vasi Preserje do dvanajste ure pri Kolšek Francu iz Preserij;
- rejci iz Malih Braslovč iz Zgornjih Gorč do 12. ure pri Rizmal Antonu v Malih Braslovčah;
- rejci iz Letuša in Podgorja do 12.30 v Letušu pri Zverk Radu;
- živinorejci iz vasi Braslovče, Rakovlje, Podvrh, Sp. Gorče in Kamenče do trinajste ure v Braslovčah pri tovarišu Pretner Francu.

Še enkrat opozarjamo vse rejce, da se točno držijo omenjenega razporeda, ker bo osemenjevanje po hlevih le tako doseglo svoj cilj, to je razbremenitev našega živinorejca, kateremu želimo osemenjevalno službo čimbolj približati.

8.

Ali Blaž je videl, da sta dva, šepavi mali in oni drugi debeli, vsak velik nož izvlekla iz za visokih čevljev; starejši je bil gotovo tudi oborožen. In konjski mešetar Obloški Tone z njimi! Štirje proti enemu. Blaž si nameni, kadar bo kdo vrata odprl, priliko porabiti in v vežo skočiti, da kaj boljšega za bran v roko dobi, nego je ta nerodni stol. V izbo stopiti pa je imel skoro kdo, vsaj krčmar, če drug nobeden. V ta namen Blaž z vpitjem ošteva rokovnjače na debelo.

»Le pridi no kateri vas sem, da mu bučo zmečkam kakor kašo. Klobase bomo delali iz vas za pse. Vi ste še slabši kot psi, ker psi nosijo vsaj svoj kožuh, vi pa ne svojega, ampak u k r a d e n i kožuh nosite, duše rokovnjaške, tatinske!«

Kakor je pa lahko misliti, se je pokazala ta Blaževa metoda, protivniške potolažiti ali od sebe odvrčati, krivo, ker so bili vedno bolj razdraženi, in oni mali šepavi je svoj težki nož s tako silo v psujočega Blaža zalučal, da se je ostrina močno v stol za-

sadila, s katerim je Blaž urno in po sreči prestregel nož. Ali zdaj se gane stari sivobralec in, ko prime težki cinasti plošček z mize, s katerega je bil ravno meso snedel, mu odpade brada in Blaž s strahom spozna, da je to oni berač Tomaž, ki je dopoldne še na sramotnem odru stal, a potlej zginit. Nobenega dvoma ni bilo, da so to res rokovnjači! Kakor je bil Blaž Mozol hraber in se je rad tepel, se je vendar ustrašil tako silno, ko je videl, da je res, kar je prej le tako na izust govoril, da ni mogel prestreči cinastega ploščka, ki ga je vanj vrgel rokovnjač Tomaž, temveč je bil močno v glavo zadet; stol mu je padel iz rok in onesvečen se je Blaž za stolom sam zgrudil na tla.

Zdaj skoči mali, šepavi rokovnjač bliže, izdere svoj v stol zasajeni nož in ravno hoče zamahniti, da bi jeklo Blažu v rebra porinil in mu za vselej zavezal strupeni jezik, ko čepečega nekdo zgrabi in z močjo prevrne po izbi. Jezno se mali rokovnjaček pobere in hoče z nožem skočiti na novega sovražnika, ki je bil s krčmarjem stopil skozi vrata:

bil je oni mladi mož, ki je prej z Blažem sedel in ga je ta Nandeta imenoval. Nobenega orožja ni imel v roki. »Sun ga!« kliče stari od mize šepavemu.

»Upetaj, šmolar!« zavpije Nandeta in obenem nad glavo pomoli levo roko z razklenjenimi prsti.

Kakor bi ga strela zadela, spusti mali šepavec na ta klic in glas svoj nož na tla, debeli njegov tovariš sede nanagloma k peči in zajéca, stari Tomaž in konjar srepro gledata dohodnika. Nekaj trenutkov je bilo vse tiho.

ČETRTO POGLAVJE

Tat, rokoma govori jezik drugim neumeten.

Prešeren

Klic, ki je pokazal tako veliko oblast nad štirimi navzočimi, da so v omedlevici na tleh ležecga Blaža mahoma pozabili in s strahom in pokornostjo gledali nastopivšega, hoče izreči, iz rokovnjaškega jezika v navadno slovenščino preveden, nekoliko rokovnjaški kompliment: »Proč, pes!«

Lep in zdrav fižol je bogato obrodil. Ob naloženi prikolicci so vsi, od tehnika tov. Šepc Antona do deklet, ki fižol nabirajo, dobre volje.

CENE SVINJSKEGA MESA

SVINJSKO MESO BREZ SLANINE

- N-din
kg

Meso brez kosti po kategorijah:

Stegno, pleče	— — — — —	16,60
Potrebušnica ali flam	— — — — —	10,80

Meso z vraščenimi kostmi po kategorijah:

Zarebrnica — kare	— — — — —	15,00
Vrat	— — — — —	14,00
Rebra	— — — — —	9,00
Krače	— — — — —	8,30
Svinjska jetra	— — — — —	10,00
Svinjsko srce	— — — — —	8,00
Svinjske ledvice	— — — — —	9,50
Svinjski jezik, svež	— — — — —	8,00
Svinjski možgani	— — — — —	6,00
Svinjska pljuča — vranica	— — — — —	3,00
Svinjski želodec	— — — — —	5,50
Svinjski rep do križne kosti	— — — — —	3,00
Svinjske glave sveže brez možgan	— — — — —	3,00
Svinjske noge sveže	— — — — —	2,00
Svinjska debela čreva, kuhana	— — — — —	1,00
Svinjske kožice	— — — — —	2,00
Svinjske kosti	— — — — —	1,00
Povprečna cena za 1 kg svinjskega mesa brez slanine		13,35
Najvišja dopustna količina slanine do 0.5 cm		

Svinjsko meso s slanino in kožo:

Meso brez kosti po kategorijah:

Stegno — pleče	— — — — —	13,00
Potrebušina ali flam	— — — — —	7,00

Meso z vraščenimi kostmi po kategorijah:

Zarebrnica — kare	— — — — —	11,60
Vrat	— — — — —	11,50
Rebra	— — — — —	7,00
Krače	— — — — —	7,80

Povprečna cena za 1 kg svinjskega mesa s slanino 10,46

Prodaja po tem ceniku velja za vse mesnice na področjih občinskih skupščin Celje, Zalec, Hrastnik in Velenje. S tem cenikom se razveljavi dosedanja cena svinjskega mesa. Prodaja po tem ceniku se vrši od 28. 6. 1966 dalje v novih in starih dinarjih. Z ozirom na to, da prodajamo svinjsko meso s slanino in brez nje, morajo biti vsi komadi vidno označeni po kakovosti, kategoriji in ceni.

Kmetijski kombinat Zalec
obrat Mesnine Celje

NEURJA PRED 10. LETI

Po toči prizadetim hmeljarjem

V letošnjem letu smo že sedemkrat zabeležili točo na hmeljarskem področju, vendar še vedno brez hujših posledic. Dne 21. julija pa nam ni bila sreča naklonjena. Ob 16. uri je nastalo neurje, ki je prineslo točo. Ta je v 15 minutah napravila ogromno škodo na hmeljarskem področju. Nikjer ni prizanašala. Lani je 17. julija napravila nad 8-milijonsko škodo na področju KZ Braslovče, letos pa so Braslovče zopet najhujše prizadete. Prizadete, bolje rečeno okleščene so tudi vasi, ki ležijo na severovzhodni strani gorovja Dobrovelj. Najbolj so bile prizadete Male Braslovče, trg Braslovče, Presarje in Parižlje. Drugi center pa je bil Podvrh, Rakovlje, Državno posestvo Žovnek, Glinje, Kamenče in Sp. Gorče. Od tu dalje je kakor lani tolkla toča v 2 km širokem pasu preko Polzele do gore Oljke. Pas poškodovanega zemljišča se vleče dalje po severnih obronkih doline mimo Šempetra in Gotovelj, zajel pa je tudi del Zg. Ponikve in se vlekel nato preko Velike in Male Pirešice, Železnega, Galicije in Šmartnega v Rožni dolini ter se končal na Frankolovem.

Ker je ostala hmeljska rastlina na mnogih področjih brez listja, panog in cvetnih nastavkov, je težko določiti procent nastale škode, ker bo vse to vplivalo na rast in razvoj rastline tudi drugo leto.

Priporočamo vsem tistim hmeljarjem, ki jim je toča dobesedno oklestila zalistnike, listje in s tem tudi cvetne nastavke, naj pustijo stati hmeljevke do sredine oktobra, da bo na novo pognalo listje vsaj deloma krilo škodo, ki jo je napravila toča za prihodnje leto. Posebno naj to velja za prvoletne nasade, da se pošteno ukoreninijo in pripravijo rezervno hrano za drugo leto. Ker so hmeljišča založena z zadostno količino umetnih gnojil za normalne pridelke, ni potrebno dodatno gnojiti proti škodi poškodovanim rastlinam. Premalo je časa do obiranja, da bi rastlina lahko napravila nove poganjke, listje, cvetove in storžke. Zaradi okleščenih rastlin se bo bohotno razvil plevel, kar nas naj seveda ne moti; vso zeleno maso bomo v jeseni pri obdelovanju hmeljišča podorali.

Ing. L. K.

Morje lepe silažne kornice valovi na veliki njivi obrata Polzela.

OGLEJTE SI razstavo kmetijskih strojev

7. VIII. 1966 V BRASLOVČAH

RAZGOVOR S KOOPERANTI

Urni fičko je ubiral serpentine Partizanske ceste na Dobrovlje tako, da je pesek kar neslo izpod koles. Skoraj pod vrhom smo zavili fičo, tovariš Ferlinc in jaz na cesto, ki pelje proti Vodovnik Alojzu. V prvem delu je cesta že kolikor toliko urejena, v drugem, precej daljšem, pa ji manjka še gornji sloj in je tako slaba, da sva pustila avto kar v gozdu in jo mahnili proti domačiji.

Pogled čez hmeljišče Vodovnik Franca na domačijo Uratnik Franca na Dobrovljah

V vrtu sva naletela na mlado gospodinjco, ki je pulila debelo rdečo peso. Povedala je, da Alojz obira še tiste senožeti, ki so prestrme za BCS-ko. Ogledala sva si poln hlev. Ker za vola ni prostora, so ga poslali na pašo v planino. V hlevu je na stojišču poleg konja stal tudi licenciran bik.

Da ne bi motila pri delu, sva šla s Frančkom do Vodovnik Franca. Zidar jim je popravil hišo in tako so bili vsi zaposleni. Gospodar je mešal malto, mlajši sin je stregel zidarju, gospodinja pa je pravkar tekala okrog in pripravljalala malico. Ob okusnem svinjskem žlečodu je gospodar dejal: »Oba sosed, Vodovnik Alojz in Uratnik Franc, sta opustila hmelj in kot sta videla, skoraj vse zdejala z deteljo in travnimi mešanici, saj imata dovolj zemlje za povečanje črede. Jaz pa sem hmelj še obdržal na teh dvajsetih arih, ker bi na njegov račun ne mogel pitati več govedi. V hmeljniku opravimo vsa dela sami in se nam finančno to lepo pozna.«

V razgovoru nam je še ponosno dejal, da je bil sin letes tudi

v Braslovčah v sedmem razredu odličnjak, prav tako kot prejšnja leta v Nazarju in Mozirju. Kljub dolgi poti, zimi, snegu in dežju je tako vreden, da ima komaj pet opravičenih ur, in še to zaradi bolezni. Hčerka hodi v šestmesečni šiviljski tečaj v Celje, saj Dobrovlje rabijo šiviljo.

V tem koncu Dobrovelj imajo kmetije vse obdelovalne površine okrog gospodarskih poslopij.

Tako tudi domačija Uratnik Franca kraljuje na vrhu griča, obdana z njivami, travniki in bogato obloženim sadovnjakom. Ob češnjem drevoredu sva s Francem zavila proti hlevu. Res lep je pogled na gornjo Savinjsko dolino, pa tudi v moderen hlev, v katerem stoji štirinajst glav živine. Na hlevu in hiši se poznajo sledovi zagrizenih borb med NOB.

Prijazna mama nama je povedala, da kosi Franc s kosilnico pri sosedu. On z BCS kosi bolj položne lege, sosed pa z Alpino bolj strme. Tako si pri delu pomagata. »Joj, kar spomniti se ne smem, kako sem bila nejevoljna, ko je sin kupil kosilnico. Sedaj se mi pa kar samo smeje, ko vidim, s kako lahkoto kosi in koliko trpljenja si prihrani. Pa saj tudi ljudi ni,« je dejala skrbna mama.

Ves podmladek za pitanje imajo iz lastne reje. Letos so oddali že dva pitalca, enega pa bodo še te dni. Imajo svoj vodovod. Problem je le cesta. Sporazumno s sosedji bodo rešili tudi tega. Takole nama je dejal Vodovnik Alojz v zvezi s cesto: »Med vojno smo bili sosedje zelo složni. Saj sem tekel najprej do tretjega sosedja povedat, da gredo Nemci kljub temu, da sem bil tepen s kopiti. Sosedje smo delili kos kruha v najtežjih časih, ko so nam gorele hiše, ko ni bila važna materialna posest, ampak le življenje. Zato sem trdno prepričan, da nam prepotrebna cesta ne bo delala preglavic.«

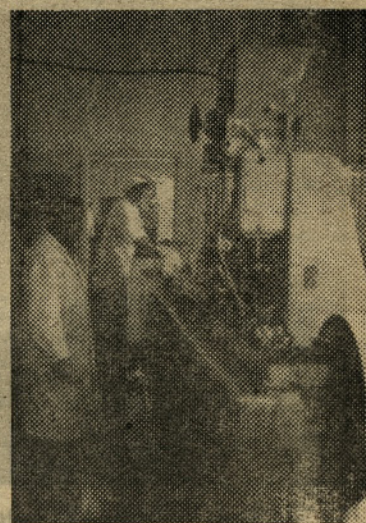
»V hlevu imate bika. Koliko skokov že ima letos?« povprašam. »Začeli ste prav to, kar sem hotel povedati sam. V pol leta ima samo en skok. Zadnjič smo bili na občini v Žalcu, pa nam je predsednik povedal, da bo bolje, da bo za to poskrbel veterinar tov. Weber. Jaz v to ne verjamem, povem pa, da so ga polomili pri spomladanskem statističnem popisu živine, ko niso, tako kot vsa leta prej, pobirali skočnice za krave in godne telice. Kmet je plačal skočnino in je kravo zato tudi k biku prignal. Sedaj pa vsi spuščajo pitalce. Bojim se,

da bo zopet vse polno okužb. In še to. Skočnina pri licenciranem biku stane 3500 S-din. Sosed pa žene kravo k sosedu, ki ima bika pitalca. Za to mu pomaga pol dneva kositi, pa je za 2000 din na boljšem. Ljudje posledic ne vidijo: okužbe, križanci, ki ne dajejo ob pitanju dobrih partij in ne cen, telčke brez rodovnika, krave brez mleka in pasemska nečistost. Verjetno še vsega, kot obremenitev strokovne službe pri kombinatu in veterinarski postaji, bremenitve občinskega proračuna in še kaj niti naštel nisem,« se je razvnel Lojze.

Večino del opraviča z ženo in pastirjem sama. Otrok sta mala, prebolela sta zlatenico in se jima še poznajo sledovi.

Všeč mi je samozavest teh pridnih Dobroveljcev, ki izvira iz trdega dela, iz njegovih uspehov in iz svobode ter veselja pri njem.

Lep pozdrav urednik

Oddelek za izdelavo brezaikoholnih osvežujočih pijač in za polnjenje steklenic pri obratu Mleko Celje

Delavske športne igre končane

Športniki obrata Vrbje so uspešno tekmovali in s tem prispevali velik delež k solidni uvrstitvi Kmetijskega kombinata Žalec

Delavske športne igre občine Žalec so končane. Predsednik občinskega sindikalnega sveta tov. JANEZ MEGLIČ je na zaključni proslavi ob praznovanju občinskega praznika občine Žalec in ob 150-letnici keramične industrije v Libojah razdelil nagrade šestim najboljšim sindikalnim ekipam. Delavske športne igre, ki se vrše že vrsto let na območju žalske občine, dobivajo vedno večji razmah. Tako je v letošnji sezoni 1965/66 tekmovalo kar 23 sindikalnih podružnic s svojimi ekipami v streljanju, šahu, teku, namiznem tenisu, malem nogometu, odbojki, kegljanju in še v drugih športnih panogah. Vseh tekmovalcev je bilo 1.500 delavcev — športnikov, med katerimi so bili najuspešnejši športniki keramične industrije Liboje, ki so iz vseh športnih panog zbrali 1555 točk. Poleg osvojenega prvega mesta so z lastnimi sredstvi zgradili še lepo asfaltirano igrišče in novo strelišče. Te delavske športne igre bi bile lahko še uspešnejše, če bi se jih udeležile še ostale sindikalne podružnice, ki, kot kaže, zanemarjajo šport kot rekreacijo. Končni vrstni red je po vseh športnih panogah naslednji: 1. Keramična industrija Liboje 1555 točk, 2. Kmetijski kombinat Žalec 1210, 3. Juteks Žalec 1015, 4. Ferralit Žalec 910, 5. Agroservis Sempeter 590 točk itd. Mali nogomet se bo v prihodnji sezoni verjetno uvrstil v ligaško tekmovalstvo.

Vsa tekmovalstva so bila dobro organizirana in občinski sindikalni svet zasluži za to vse priznanje.

Gora Oljka vabi na čudovit razgled in v prijeten dom

ZA SMEH

— Od kdaj si pa tak ljubitelj živali, da si jih še po stenah raz-
obesil?

— To je zaradi tankih sten in
sosedovih debelih ušes. Če se
zdaj z ženo skregava, samo še
pokaže na primerno sliko.

NESPORAZUM

— Zadnjič smo ga temeljito po-
lomili! Poslali smo agronoma na
specializacijo v Italijo, da bi pro-
učeval različne sorte »italijank«,
pa smo mu pozabili povedati, da
tako pravimo raznim sortam pše-
nice...

Tolče sosed po kravi z debelim
kolom in jaz mu rečem:

»Nehaj France, saj jo boš ubil!«

»Kaj tebe to briga, saj sem jo
zavaroval pri DOZI!« se odreže
sosed.

NEVAREN SISTEM

— Kaj se je primerilo našemu
sosedu čebelarju, da je ves v buš-
kah in podpludbah?

— Ah, nič posebnega! Samo že-
na je zvedela, da se že tri leta
ukvarja z dvomatičnim sistemom.

ZA VSAK PRIMER

— Kako to, da si samo meni
skuhala gobe za večerjo, vsi dru-
gi pa natepavate močnik? A jih
ni za vse?

— Dovolj jih je, možek, pa ni-
sem vseh skuhala, ker se na Jur-
čka, ki jih je nabral, ne morem
nikoli zanesti.

DEFINICIJA

Šte takole opisuje šeta: »Šet
je uslužbenec, ki zamuja službo,
kadar jaz pridem točno in ki pri-
de pravočasno, kadar zamudim
jaz.«

KOLEDAR

— Marjana, katerega smo da-
nes?

— Počakaj, da pogledam v de-
narnico.

LJUDSKE NAPOVEDI

Rada po vremenu Jerneja
se vsa jesen nareja.

Če Lovrenc je jasen,
bo grozdec strden
in vincar bo glasen,
prijetna jesen.

PREGOVORI

Pravični sovraži krivo pričo in
tega, ki med sosedi razprtije trosi.

Kruhova pijanost je najhujša.

Delaj tako, da te bodo drugi hva-
lili, ne pa tvoja usta.

UGANKA

Naš hlapec črni — menda nor je,
po njivi hodi in jo orje;
a nima pluga, nima brane.
Mož moder je, kdor to ugane.

(kr)

UJEL GA JE

— Lažeš, Mihec, iz oči ti be-
rem!

— Ti lažeš, stric!

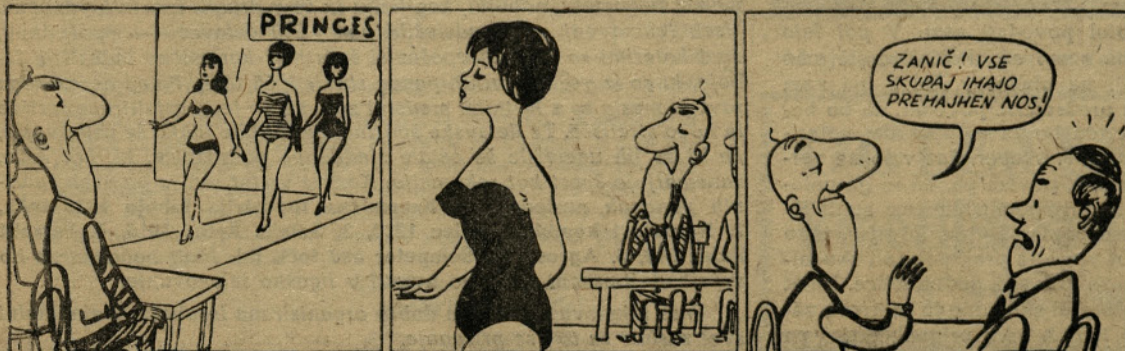
— Kako si pa upaš to reči?

— Ker ti brez očal ne moreš
brati.

Kratek posvet in že so s kamenčki čof-čof v morju

KRITERIJ ZA IZVOLITEV HMELJARSKE PRINCESE

Če sam cvetiš, če sam cvetiš,
poleti čudež doživiš!

Ti z oken nageljni drhte,
o kruhu njive govore.

Ali že veste...

— da je obrat »Mleko« v Ce-
lju odprl nov oddelek za izdelavo
kokte, oranžade, siona in polnje-
nja steklenic;

— da je toča v juliju prizadela
v Topovlah, Parižljah in Pelčah
hmeljnike tudi do 25 odstotkov.

— da bo po sklepu upravnega
odbora KK znižana odkupna cena
mleka za 5 S-din. Sklep začne ve-
ljati s 1. 8. 1966;

— da je bil 11. 6. prirast hme-
lja 26 cm, povprečje pa 19 cm.

— da naj vsi tisti, ki žele na-
ročiti kosilnico za prihodnje leto,
to povedo področnim tehnikom
zaradi dobave;

— da je treba združiti slabe ro-
je čebel;

— da se začne lov na divje go-
lobe in grlice po sklepu skupšči-
ne SR Slovenije s 1. avgustom in
konča z 31. decembrom;

— da bo grozdje lepše zorelo,
če v vinogradu požanjete travo;

— da te dni obhaja Mongolija
45-letnico ljudske republike;

— da je v prvem četrtletju 1966
zmanjšana teža zaklanih svinj v
javnih klavnicah v primerjavi s
prvim četrtletjem lanskega leta
za 37 %, bekonov celo za 87 %,
mesnatih svinj od 80 do 125 kg
za 31 %;

— da je zaradi bolezni ali ne-
zgod manjkal z dela vsak zapo-
sleni v Srbiji v minulem letu pol-
nih 14 dni.

ŠE TO:

NOVATORJI ALI KAJ?

Ko je na nedavni seji repub-
liškega zbora SRS predstavnik iz-
vršnega sveta SRS odgovarjal na
vprašanja poslanca, ki se je med
drugim zanimal, kakšni so pri nas
rezultati poskusov preprečevanja
toče, je predstavnik izvršnega
sveta omenil, da ti poskusi niso
dali povsod najboljših rezultatov,
bodisi da akcije niso bile dovolj
strokovno vodene bodisi premalo
hitre. Med drugim je omenil ne-
kaj primerov, ko so streljali z ra-
ketami v oblake, ki bi utegnili
povzročiti točo, pa se je iz obla-
kov namesto toče vsul — sneg.
Morda pa gre za kak domač izum?